

คู่มือหัวหน้างาน: คู่มือครูวิชาการกิจ

คู่มือครู

คู่มือหัวหน้างาน: คู่มือครูวิชาธุรกิจ

In Charge

Gordon P. Rabey   เขียน
ธีรจิต   บุรุษพัฒน์   แปล

กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ

กลุ่มพัฒนาสื่อเทคโนโลยี
วันที่.../...เดือน.../...พ.ศ. ๕๕

In Charge

Copyright © 1983 by Gordon P. Rabey

หนังสือแปล

อันดับที่ ๑๔๐

สาขาธุรกิจ

ลิขสิทธิ์เป็นของกระทรวงศึกษาธิการ

กรมวิชาการจัดพิมพ์เป็นภาษาไทย พ.ศ. ๒๕๔๑

พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง พ.ศ. ๒๕๔๑

จำนวนพิมพ์ ๑๕,๐๐๐ เล่ม

ISBN 974-268-5819

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

ราบี, กอร์ดอน พี.

คู่มือหัวหน้างาน = In Charge/ราบี, กอร์ดอน พี; แปลโดย อีรจิต
บุรุษพัฒน์. -- กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ, ๒๕๔๑
๑๐๘ หน้า.

๑. การบริหารงานบุคคล. I อีรจิต บุรุษพัฒน์, ผู้แปล. II ชื่อเรื่อง.

658.3

ISBN 974-268-5819

หนังสือเรื่อง **คู่มือหัวหน้างาน : คู่มือครูวิชาชีพ เล่มนี้** แปลมาจากหนังสือภาษาอังกฤษชื่อ *In Charge* ของ *Gordon P. Rabey* เป็นหนังสือที่ให้เนื้อหาสาระความรู้เกี่ยวกับหลักการสำคัญ ๆ ที่ผู้บริหารควรเรียนรู้และยึดถือในการควบคุมการปฏิบัติงานในองค์กรที่มีพนักงานเป็นจำนวนมาก เพื่อให้งานดำเนินไปด้วยดีและเป็นระบบ สาระเช่นนี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องในการเรียนการสอนวิชาชีพได้เป็นอย่างดี จึงได้มอบหมายให้นางธีรจิต บุรุษพัฒน์ เป็นผู้แปล และเสนอกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งนางบุบผา ฤๅษณามระ เป็นผู้ตรวจขึ้นต้นและขึ้นสุดท้าย และกรมวิชาการพิจารณาจัดพิมพ์เป็นหนังสือคู่มือสำหรับครูในวิชาชีพ ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป

กรมวิชาการขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำหนังสือเล่มนี้มา ณ โอกาสนี้

(นายพยุงศักดิ์ จันทะสรินทร์)

อธิบดีกรมวิชาการ

คำนำของผู้อ่าน

การเป็นหัวหน้างานไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะการเป็นหัวหน้างานที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง การต้องทำงานหนักเพื่อที่จะได้มีความรู้และความชำนาญที่จำเป็นสูงพอที่จะทำงานได้เป็นอย่างดี

หัวหน้างานใหม่ต้องการความช่วยเหลือมากที่สุดเท่าที่เดียว ท่านก็เช่นเดียวกับหัวหน้างานคนก่อน ๆ ที่เข้ามารับตำแหน่งใหม่ และได้รับการบอกกล่าวว่า “ขณะนี้คุณเป็นหัวหน้างานแล้ว คุณมีภาระหน้าที่ตามตำแหน่ง ในไม่ช้าคุณจะต้องทำงานตามหน้าที่ และถ้าเป็นไปได้เราจะส่งคุณไปอบรม ขอให้โชคดี”

หลายสัปดาห์ต่อมา ท่านเรียนรู้ว่าท่านกำลังได้รับการประเมิน ไม่ใช่จากสิ่งที่ท่านลงมือทำ แม้ว่าท่านจะทำงานหนักเพียงใดก็ตาม แต่ท่านจะได้รับการประเมินจากงานที่หน่วยงานของท่านรับผิดชอบ และในทางกลับกัน หน่วยงานของท่านหวังให้ท่านวางแผน จัดระเบียบงาน เป็นผู้นำควบคุมการทำงานและการสื่อสาร ทั้งกับภายในและภายนอกหน่วยงานและพวกเขาจะสนองตอบต่อการปฏิบัติของท่าน

หนังสือคู่มือเล่มนี้เขียนขึ้นเพื่อให้ท่านสามารถเผชิญกับความท้าทายที่มาพร้อมกับตำแหน่งใหม่

จี.พี.อาร์.

สารบัญ

❶	ท่านและงานของท่าน	1
❷	การวางแผนและการจัดระเบียบการทำงาน	17
❸	การดำเนินงาน	27
	1. การมอบหมายงาน	27
	2. การจัดลำดับงาน	30
	3. การควบคุมงาน	31
	4. การปรับปรุงวิธีการทำงาน	41
	5. การบันทึกข้อมูลและการรายงาน	41
❹	การพัฒนาทีมงาน	47
	1. การฝึกอบรม	47
	1.1 การสรรหาพนักงานและฝึกอบรมพนักงานใหม่	47
	1.2 การฝึกทักษะ	52
	1.3 การพัฒนาพนักงานเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้า	63
	2. พนักงาน	66
	2.1 อะไรทำให้คนเราทำงานได้ดี	66
	2.2 การแนะนำงานหรือการสั่งการ	68
	2.3 การดำเนินการกับข้อร้องเรียนและการร้องทุกข์	69

2.4 การรักษาวินัย	72
2.5 พนักงานที่มาจากต่างวัฒนธรรม	74
2.6 การสื่อสาร	75
2.7 การบริหารความเปลี่ยนแปลง	78

ความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน 83

การพัฒนาตนเอง 89

1. การปรับปรุงตนเอง	89
2. เจ้านายหรือผู้นำ	90
3. การบริหารเวลา	92
4. การตัดสินใจ	93

บทสรุป 95

กำหนดและงานของหัวหน้า

ท่านได้รับการสนับสนุนและมอบหมายให้เป็นหัวหน้างาน เพราะฝ่ายบริหารเห็นว่าท่านมีศักยภาพ งานของท่านมีคุณค่า และท่านสามารถรับผิดชอบการปฏิบัติงานของหน่วยงานได้ ตำแหน่งใหม่ของท่านอาจจะเรียกว่า หัวหน้าส่วน ผู้นำกลุ่ม หัวหน้าคนงาน หัวหน้างาน หรืออาจจะมีชื่อเรียกอื่นนอกเหนือจากนี้ แต่ไม่ว่าท่านจะมีชื่อตำแหน่งว่าอย่างไร คู่มือเล่มนี้จะเรียกท่านว่า **หัวหน้างาน** ซึ่งมีความหมายว่าท่านกำลังรับผิดชอบ และมีอำนาจหน้าที่ในการวางแผนการควบคุมการทำงาน ของพนักงานในหน่วยงานที่ท่านรับผิดชอบ และมีหน้าที่ที่จะต้องทำงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่ฝ่ายบริหารได้วางไว้แต่เดิม

ท่านในฐานะหัวหน้างาน

มีความรับผิดชอบโดยตรงที่จะ

ปฏิบัติงาน

ปัจจุบันในฐานะที่เป็นหัวหน้างาน งานของท่านเปลี่ยนแปลง

บริษัทไม่ได้จ้างท่านให้มาทำงานด้วยตัวเองอีกต่อไป แต่ให้มาเป็นผู้
ทำให้งานบรรลุตามเป้าหมาย

นับจากจุดเริ่มต้น ทั้งท่านและผู้บังคับบัญชาของท่านจะต้องเข้าใจ
อย่างถ่องแท้ถึงความรับผิดชอบที่ท่านมีต่องานและพนักงาน รวมทั้งอำนาจ
บังคับบัญชาตามความเป็นจริง

ภาระหน้าที่ คือ สิ่งที่ท่านจะต้องทำและถือว่าเป็นความรับผิดชอบ
ของท่าน รวมไปถึงผลงานที่ควรจะได้ ไม่เพียงการผลิตหรือประสิทธิภาพ
งานเท่านั้น แต่รวมไปถึงงาน เช่น การควบคุมสินค้าคงคลัง การว่าจ้าง
คนงาน การดูแลสำนักงานให้เป็นไปตามมาตรฐาน และการดำเนินงานโดย
ปราศจากความเสี่ยง

อำนาจบังคับบัญชา คือ อำนาจในส่วนที่ผู้จัดการมอบให้ท่าน เพื่อ
ที่จะบริหารงานให้บรรลุผลสำเร็จ อำนาจบังคับบัญชา ได้แก่ อำนาจการ
จัดซื้อและสั่งจ่ายภายในวงเงินที่กำหนดโดยไม่ต้องขออนุมัติ หรืออำนาจ
ที่จะลงโทษพนักงานที่ขาดประสิทธิภาพ เป็นต้น เพราะหากปราศจาก
อำนาจบังคับบัญชา ท่านจะเป็นหัวหน้างานที่มีประสิทธิภาพไม่ได้

ภาระหน้าที่และอำนาจบังคับบัญชา มีความแตกต่างกันไปในแต่ละ
องค์กร แต่โดยรวมแล้วหัวหน้างานจะต้องรับผิดชอบในเรื่องต่อไปนี้

การวางแผน วางแผนการทำงานและตัดสินใจว่าจะลงมือ
ปฏิบัติอย่างไร เมื่อใด ที่ไหน และโดยผู้ใด จึงจะ
ได้ผลดีที่สุด

การจัดองค์กร จัดระเบียบทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ ได้แก่ บุคลากร เวลา เครื่องมือเครื่องใช้ หรือวัตถุดิบ เพื่อให้งาน บรรลุผลสำเร็จทันเวลา

การเป็นผู้นำ ทำหน้าที่เป็นผู้นำให้แก่บุคลากรในหน่วยงาน เพื่อให้ทุกคนทำงานร่วมกันเป็นทีมอย่างสุดความสามารถ

การควบคุม ควบคุมทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานที่ คล่องตัว เช่น ควบคุมเรื่องการผลิต การเดินของงาน และผลงาน มาตรฐานของคุณภาพ ความสูญเสีย หรือสินค้าเสีย การบำรุงรักษาเครื่องจักร การฝึก อบรมพนักงานเพื่อให้ปฏิบัติงานภายในงบประมาณ ที่ได้รับ

การสื่อสาร สื่อสารเพื่อให้ทุก ๆ คนที่เกี่ยวข้องได้รู้ มิใช่เฉพาะแต่ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แต่รวมไปถึงเหตุการณ์ที่อาจจะ เกิดขึ้น ผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งจะต้องสื่อสารด้วย คือ ผู้จัดการ หัวหน้างานคนอื่น ๆ พนักงานในหน่วยงาน และบางครั้งอาจรวมถึงนักวิชาการ ผู้ชำนาญการ

หน้าที่ดังกล่าวนี้ คือ เกณฑ์ที่ใช้วัดความมีประสิทธิภาพของท่าน ในฐานะที่เป็นผู้นำของทีมงาน ท่านจะต้องเกี่ยวข้องไม่แต่เพียงการบริหาร งานและการบริหารคนเท่านั้น แต่รวมทั้งการบริหารให้งานของพนักงาน บรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยใช้อำนาจการบังคับบัญชาที่ได้รับมอบหมาย

● เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

งานของท่านมีขอบเขตค่อนข้างแน่นอนชัดเจน ไม่เปลี่ยนแปลงมากนักในแต่ละวัน นอกเหนือจากนี้ท่านยังต้องมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ อาทิ

- ลำดับความสำคัญของงาน
- นโยบาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับงาน
- ค่าใช้จ่าย หรือกระบวนการชำระเงิน
- รายละเอียดในการผลิต หรือการปฏิบัติงาน
- วิธีการต่างๆ ที่ใช้ในการควบคุม
- ข้อตกลงในเรื่องแรงงานสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับสภาพแรงงาน
- วิธีแนะนำงานและฝึกอบรมให้แก่พนักงานใหม่
- วิธีฝึกอบรมและทบทวนทักษะที่ใช้ในการปฏิบัติงาน
- วิธีดำเนินการกับข้อร้องทุกข์และคำบ่นของพนักงาน

- วิธีดำเนินการทางวินัย
- วิธีป้องกันอุบัติเหตุ และรักษาสถานที่ทำงานให้ปลอดภัย
- วิธีประสานงานและทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น
- วิธีประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ

ในฐานะที่เป็นหัวหน้างาน ท่านจะต้องรู้อย่างชัดเจนว่า ทุกคนคาดหวังอะไรจากท่านงานของท่านเป็นงานสำคัญ และท่านต้องมีความรับผิดชอบต่อเรื่องต่างๆ มากมายกับบุคคลหลายฝ่ายด้วยกัน บุคคลต่างๆ ที่กล่าวถึงนี้ได้แก่ พนักงาน ฝ่ายบริหาร และหัวหน้างานคนอื่น ๆ

พนักงานคาดหวังว่าท่านจะให้

- แนวทางการทำงานและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน รวมทั้งระบุวันที่ต้องการด้วย
- การปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันและยุติธรรม
- การฝึกอบรมเพื่อพัฒนางานในปัจจุบัน และเพื่อเตรียมที่จะก้าวหน้าต่อไป
- เครื่องมือเครื่องใช้ที่เหมาะสม
- เงื่อนไขหรือสภาพการทำงานที่ดี
- ทางเดินของงานที่สม่ำเสมอ
- การยกย่องชมเชยเมื่อปฏิบัติงานดี และมองเห็นว่าพนักงานแต่ละคนมีความรู้สึก ความคิด และความต้องการเป็นของตนเอง
- การส่งเสริมสนับสนุนให้ใช้ความพยายาม
- การคุ้มครองให้พ้นจากความเสี่ยงและอันตรายต่างๆ
- เป็นตัวอย่างที่ดีแก่พนักงาน

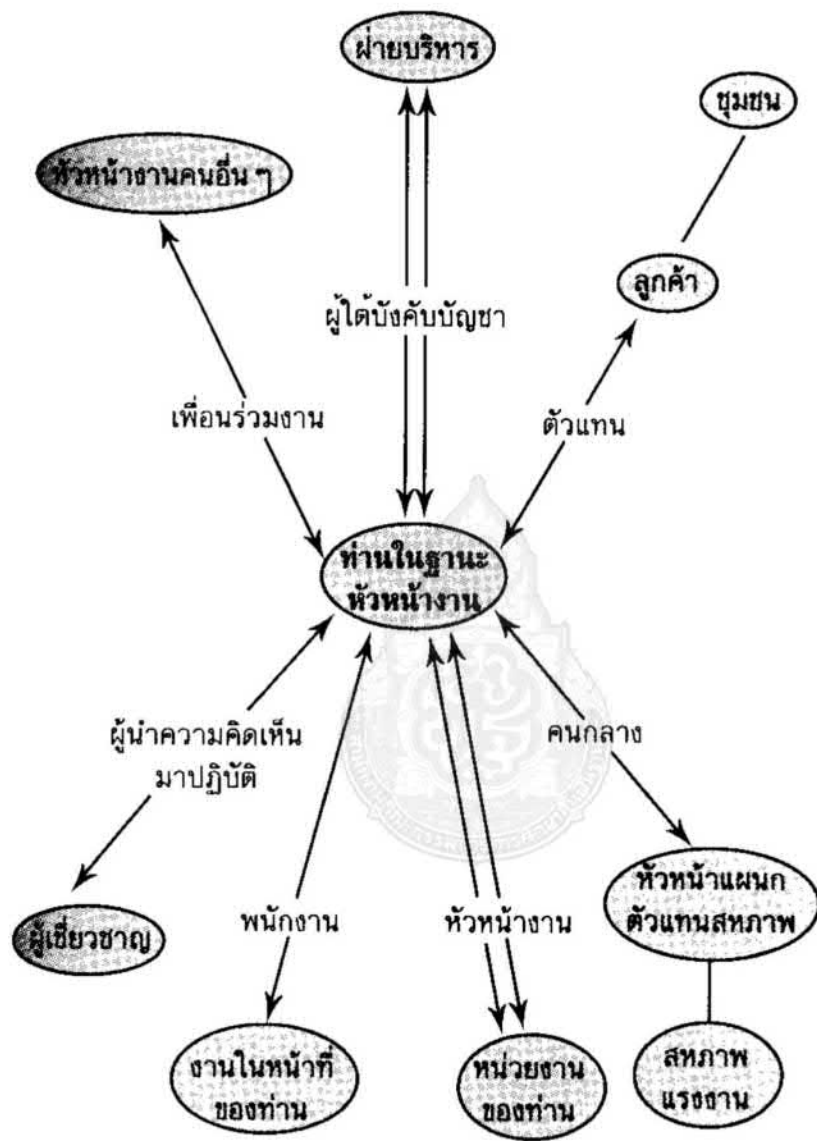
ฝ่ายบริหารคาดหวังว่าท่านจะ

- มีผลการทำงานเป็นทีมที่ดี
- ทำงานบรรลุเป้าหมายโดยใช้งบประมาณไม่เกินกว่าที่ได้รับ
- เป็นผู้มีความขยัน ก้าวล้ำใจ และวินัย
- มีความภักดี (มองความคิดเห็นของฝ่ายบริหารอย่างยุติธรรม)
- ให้คำแนะนำและคำเตือน
- ควบคุมการสูญเปล่า (ในเรื่องของเวลา สถานที่ อำนาจ วัสดุดิบ)

หัวหน้างานคนอื่น ๆ คาดหวังว่าท่านจะ

- ให้ความร่วมมือ
- ปฏิบัติงานในส่วนที่เป็นของท่านอย่างดี และตรงตามกำหนดเวลา

ในฐานะที่ท่านเป็นหัวหน้างาน ท่านต้องมีบทบาทสำคัญที่จะต้องแสดงต่อบุคคลต่าง ๆ อย่างเหมาะสม บทบาทที่ท่านแสดงนี้จะแตกต่างกันไปตามหน้าที่ความรับผิดชอบที่ท่านมีต่อพวกเขา ตามที่ได้แสดงไว้ดังนี้

สำหรับพนักงาน ท่านคือตัวแทนของฝ่ายบริหาร และในสายตา
ของฝ่ายบริหาร ท่านคือผู้ประสานระหว่างฝ่ายบริหารและพนักงาน ดังนั้น
ท่านต้องพูดและแสดงบทบาทตามอำนาจบังคับบัญชาตามตำแหน่งงาน
ของท่าน ความสำเร็จส่วนใหญ่ของท่านในตำแหน่งหัวหน้านั้นขึ้นอยู่กับท่าน
ทำหน้าที่นี้ได้ดีเพียงใด

ดังนั้น ท่านจึงควรสอบถามจากผู้จัดการหรือผู้บังคับบัญชาโดยตรง
เพื่อหลีกเลี่ยงการเข้าใจผิด ท่านและผู้บังคับบัญชาควรร่วมกันเขียนคำ
บรรยายลักษณะงานและมีสำเนาคนละชุด ซึ่งมีแนวการจัดทำดังนี้

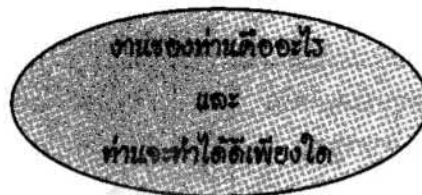
ชื่อตำแหน่ง

1. ผู้บังคับบัญชาของท่าน
2. พนักงานในบังคับบัญชา
3. ท่านมีความรับผิดชอบต่อผู้ใดอีกบ้าง
4. ก   ข

งานหลัก	วัตถุประสงค์หรือ มาตรฐาน การทำงานแต่ละงาน	ข้อมูลเพื่อการ ควบคุมงาน แต่ละงาน	อำนาจการ สั่งการ หรืออนุมัติ

5. รายงานพิเศษต่าง ๆ หรือกิจกรรมที่ต้องจัด และจำนวนครั้ง

สภาพแวดล้อมในการทำงานเปลี่ยนแปลงได้เสมอ ดังนั้นท่านและผู้บังคับบัญชาของท่านควรร่วมทบทวนทำเนียบหน้าที่การงานทุก ๆ 3 เดือน เพื่อให้แน่ใจว่าท่านยังถูกต้องและสมบูรณ์ ซึ่งจะช่วยให้คุณรู้อย่างชัดเจนตลอดเวลาว่า

ในจุดนี้ไม่ควรจะมีความลังเลใจหรือคลุมเครือ ถ้าท่านมีข้อสงสัยเกี่ยวกับทำเนียบหน้าที่การงาน ควรจะรีบสอบถามผู้บังคับบัญชาของท่านทันที เพราะหากท่านไม่รู้ว่าท่านจะต้องทำอะไร ท่านจะประสบความยุ่งยากในการรับภาระหน้าที่

หลักสำคัญในเรื่องนี้คือ พนักงานมีสิทธิที่จะได้รู้เกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงาน ซึ่งใช้ประเมินงานที่เขาทำ

องค์ประกอบสำคัญของงาน คือ

- วัตถุประสงค์
- แผนงาน
- วิธีปฏิบัติงาน
- การควบคุม

หลังจากสำคัญคือ ทุกองค์ประกอบจะต้องไม่มีความไม่แน่นอน

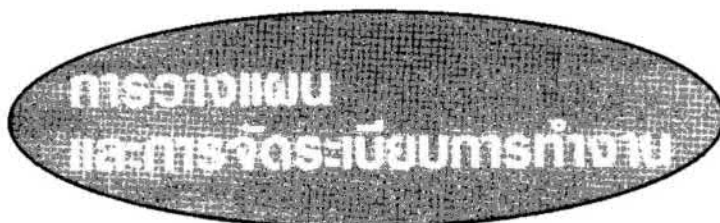
*****

ก การวางแผน หมายถึง การมองไปสู่อนาคตและเตรียมตัว
สำหรับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การวางแผนคือการคิด
ล่วงหน้าว่าจะทำงานใด เรียกว่าเป็นความพยายามที่จะตอบคำถาม 3
ประการ ต่อไปนี้

- เราจะทำงานอะไร
- เราคาดว่าจะได้รับผลอะไร
- อะไรคือวิธีที่ดีที่สุด

ซึ่งทั้ง 3 ข้อนี้จะต้องเกี่ยวข้องกับอนาคต คน และการลงมือปฏิบัติ
พนักงานคาดหวังว่าจะต้องทำงานตามแผนที่วางไว้โดยหัวหน้างาน และได้รับ
การกำกับให้เป็นไปตามแผนนั้น แต่เป็นที่เข้าใจกันว่าอาจมีการปรับเปลี่ยน
ได้ตามความจำเป็น เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่กำลังเปลี่ยนแปลงก็ได้

การวางแผนเป็นขั้นตอนแรกตามที่ได้กล่าวไว้แล้ว และหากมีการวางแผนงานที่ทำงานในส่วนที่เหลือน่าจะง่ายขึ้น งานการวางแผนไม่ใช่งานที่จะทำเพียงครั้งเดียว สถานการณ์ต่างๆ อาจเปลี่ยนแปลงเมื่อใดก็ได้ จึงต้องมีการทบทวนแผนงานอยู่เสมอๆ อาจจะเป็นทุกสัปดาห์ ทุกวัน หรือทุกชั่วโมงก็ได้ หัวหน้างานที่ดีจะต้องสามารถประสานงานที่ต้องใช้สมองและใช้แรงกายได้อย่างสอดคล้องกัน และจะต้องแบ่งเวลาไว้สำหรับการวางแผนงานด้วย

วิธีวางแผนการทำงาน ขึ้นอยู่กับงานที่จะต้องทำให้สำเร็จ องค์ประกอบต่อไปนี้จะช่วยในการวางแผน

1. **วัตถุประสงค์** หมายความว่า รู้ว่าจะต้องทำอะไร เมื่อใด มาตรฐานในการปฏิบัติงาน หรือการผลิตคืออะไรที่ได้มาตรฐาน อะไรคือตัวแปรที่มีความสำคัญที่จะขาดเสียมิได้มีอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์ต้องเฉพาะเจาะจง ทำท่าย สามารถบรรลุได้ และวัดผลได้

2. **ทรัพยากรต่างๆ**

(ก) คน ท่านต้องรู้ถึงความสามารถของพนักงานแต่ละคนในกลุ่มงานของท่าน และรู้ว่าเขาจะอยู่ปฏิบัติงานได้ในเวลาที่ท่านกำหนดไว้ในแผนหรือไม่

(ข) **เครื่องมือ เครื่องใช้ และวัสดุ** ทุกอย่างจะต้องมีอยู่พร้อมเมื่อจำเป็นต้องใช้งานหรือไม่ ถ้าเกิดกรณีจำเป็นท่านสามารถจะหามาทดแทนหรือเพิ่มเติมได้หรือไม่ มีการบำรุงเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ หรือไม่

(ค) *อำนาจตามหน้าที่* ท่านจำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบเป็นกรณีพิเศษอื่นใดอีกหรือไม่

3. ทางเดินของงาน ท่านต้องรู้ว่าจะงานที่ทำมาจากจุดใด และจะไปยังจุดใดต่อไป งานของท่านเกี่ยวข้องกับงานของหน่วยงานอื่นอย่างไร ท่านสามารถจะกำหนดแผนงานเพื่อให้ทุกคนทำงานที่เหมาะสมกับความเชี่ยวชาญของตนอย่างเต็มที่ และเพื่อว่าจะได้ไม่มีการติดขัด หรือเกิดวิกฤตการณ์ขึ้น

4. การควบคุม งานนี้จำเป็นจะต้องควบคุมจุดใดบ้าง อาทิ เวลา ต้นทุน คุณภาพ ปริมาณ หรืออื่นๆ งาน ณ จุดใดที่จำเป็นจะต้องดูแลอย่างใกล้ชิด ท่านจะสามารถกำหนดระบบการควบคุมและรักษาการควบคุมนั้นได้อย่างไร

5. การวางแผนรองรับกรณีฉุกเฉิน กำหนดเวลาของงานบางอย่างจะต้องวางไว้ตายตัว ในขณะที่งานอื่นๆ อาจจะแตกต่างออกไป ถ้าเกิดกรณีจำเป็น มีงานใดบ้างที่สามารถจะเลื่อนระยะเวลาออกไปได้ และเลื่อนไปได้นานเท่าใด งานใดที่สำคัญต้องทำเป็นอันดับแรก ถ้าหากท่านไม่อยู่จะมีผลอะไร พนักงานที่อยู่ในตำแหน่งรองลงไปได้รับการฝึกให้ปฏิบัติงานที่สำคัญหรือไม่

สำหรับงานชิ้นเล็ก หรืองานประจำวัน การวางแผนงานของท่านจะมีรูปแบบง่าย ๆ และท่านเพียงแต่ปฏิบัติไปตามแผนที่วางไว้ แต่สำหรับโครงการพิเศษหรืองานใหญ่ ๆ ท่านอาจจะต้องเตรียมร่างแผนงาน ซึ่งแสดงขั้นตอนตามลำดับ รวมทั้งแสดงข้อมูลดังต่อไปนี้

(ก) งานและระยะเวลา	(ข) ผู้ปฏิบัติ	(ค) โรงงาน เครื่องมือ หรือวัสดุที่จำเป็น	(ง) การดำเนินการที่ จำเป็นเพื่อให้ (ข) และ (ค) มีความ พร้อม

การระบุลำดับความสำคัญของงานที่ปฏิบัติจะเป็นประโยชน์ แต่ท่านควรมีการทบทวนลำดับที่วางไว้เสมอๆ เพราะอาจมีการเปลี่ยนแปลง ได้ ท่านจำเป็นต้องวางแผนเตรียมทางเลือกปฏิบัติไว้หรือไม่ ท่านจะต้องวางแผนการทำงานในหน่วยงานของท่าน แต่ท่านไม่สามารถจะทำโดยเอกเทศ ท่านจะต้องรู้ว่าหน่วยงานอื่นๆ ทำอะไร งานของหน่วยงาน เหล่านั้นมีผลกระทบกับแผนงานของท่านอย่างไร ท่านควรปรึกษาเรื่องนี้ กับผู้จัดการเพื่อจะได้รู้ว่าจะประสานกับกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่เป็นส่วนหนึ่งได้อย่างไร เรื่องกำหนดเวลามีความสำคัญอย่างไร จะมีหน่วยงานอื่นต้องการใช้โรงงานหรือเครื่องมือเครื่องใช้ในเวลาเดียวกับท่านหรือไม่ ปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นได้มีอะไรบ้าง มีเงื่อนไขพิเศษอะไรบ้าง ที่ท่านควรรู้

ท่านควรทราบด้วยว่างานของหัวหน้างานคนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานที่ท่านกำลังวางแผนจะทำคืออะไร และเขาก็ควรจะารู้เกี่ยวกับแผนงานของท่านด้วยเช่นกัน พนักงานในหน่วยงานของท่านมีความเข้าใจว่าท่านคือผู้รับผิดชอบวางแผนทั้งหมด และหวังว่างานที่ท่านวางแผนจะราบรื่น ปราศจากวิกฤตการณ์ การสูญเสีย อุบัติเหตุ หรือความยุ่งยากใด ๆ

ท่านต้องให้เวลากับการวางแผน เพราะจะช่วยทำให้ประหยัดเวลาและงบประมาณ ไม่ควรรีบร้อนลงมือทำจนกว่าท่านจะคิดถึงผลที่อาจเกิดตามมาเสียก่อน อย่าให้แรงกดดันของปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้ามาบดบังวัตถุประสงค์ที่แท้จริง เพราะนี่คืออันตรายที่จะมาถึงได้ มีผู้เปรียบเปรยไว้ว่าเหมือนเมื่อท่านคุกเข่าอยู่หน้าเหล่าจระเข้ ออกจะเป็นเรื่องยากที่จะจำได้ว่า วัตถุประสงค์หลักของท่าน คือสูบน้ำออกจากบ่อ

แผนงานจะล้มเหลว ถ้า

- ขาดความเข้าใจปัญหาหรือวัตถุประสงค์
- มีเวลาวางแผนไม่เพียงพอ ซึ่งนำไปสู่การลงมือทำเพียงเพื่อให้เสร็จ
- มิได้ไตร่ตรองทางเลือกต่าง ๆ มากพอ
- ไม่สามารถป้อนข้อมูลให้แก่ผู้เกี่ยวข้องอย่างพอเพียง
- เข้าใจผิด พิจารณาผิด เลือกเวลาไม่เหมาะสม
- ระบบการควบคุมบกพร่อง

วัตถุประสงค์ข้อหนึ่งในการวางแผนส่วนมากที่ท่านต้องมีคือ *เพิ่มประสิทธิภาพ* ซึ่งมีความหมายลึกซึ้งกว่าการผลิต คือหมายถึงการได้รับผลกำไรจากการลงทุน อัตราส่วนระหว่างการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อาทิ คน

เครื่องมือ เครื่องใช้ และอื่นๆ กับผลงานที่ผลิตออกมา สิ่งเหล่านี้คือเป้าหมายที่สำคัญไม่เพียงเฉพาะองค์กรที่ท่านทำงานอยู่ แต่ยังมีความสำคัญสำหรับเศรษฐกิจของประเทศชาติอีกด้วย

การจัดองค์กร

การจัดองค์กร หมายความว่า เป็นการสร้างเครือข่ายของสัมพันธ์ภาพที่หลากหลาย เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งมีความหมายดังต่อไปนี้

- งานแต่ละงานที่พนักงานคนหนึ่งจะต้องทำ ควรมีสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน แน่นนอน (เรียกว่ามีเอกภาพในการสั่งการ)
- หัวหน้างานไม่ควรรับผิดชอบพนักงานในจำนวนที่มากเกินไปจนกว่าที่เขาจะสามารถควบคุมดูแลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เรียกว่ามีขอบเขตของการควบคุม)
- จัดงานที่สัมพันธ์กันเป็นหมวดๆ และมอบหมายให้พนักงานรับผิดชอบคนละหมวด
- มอบหมายความรับผิดชอบไปยังพนักงานที่มีประสิทธิภาพทุกระดับอย่างทั่วถึงกัน
- หัวหน้างานไม่ควรเป็นเพียงทางผ่าน เมื่อมีคำสั่งและข้อมูลต่างๆ ส่งมายังพนักงาน
- การดำหนิพนักงาน ควรพูดเป็นการส่วนตัวสองต่อสอง
- ควรมีการตรวจสอบการทำงานของพนักงานอย่างสม่ำเสมอ และจัดหาเครื่องมือ เครื่องใช้ และให้ความช่วยเหลือที่จำเป็นแก่พนักงานผู้ปฏิบัติเพื่อให้เขาสามารถรักษาคุณภาพ และตรวจสอบคุณภาพงานได้ด้วยตนเอง

สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นหลักเกณฑ์เบื้องต้นบางประการสำหรับงานที่ดี นอกจากนี้องค์กรยังจำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรอื่น ๆ อาทิเช่น

- วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เครื่องมือเครื่องใช้ที่มีอยู่พร้อมเมื่อต้องการ
- มีการรักษาความปลอดภัยอย่างดี
- ขั้นตอนงานไม่ติดขัด
- มีการสูญเสียน้อยที่สุด
- มีการใช้เวลาไปอย่างเหมาะสม

โดยทั่วไปแล้ว องค์กรจะใช้ทรัพยากรทุกประเภทไปเพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ และเพื่อรักษาขวัญและกำลังใจของพนักงาน

ท่านควรจะรู้ว่า แม้ว่าจะมีโครงสร้างองค์กรอย่างเป็นทางการ ซึ่งแสดงขอบเขตอำนาจ แสดงหน้าที่ของสายงานทั้งด้านปฏิบัติการและด้านสนับสนุนแล้วก็ตาม ยังจะต้องมีองค์กรแฝง หรือเขตอิทธิพลอยู่ภายในองค์กรอีกด้วย

องค์กรแฝง เป็นอำนาจหรืออิทธิพลที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากบุคลิภาพมากกว่าจะเป็นด้วยตำแหน่งงานของบุคคลเหล่านั้น และมักพบว่าบุคคลเหล่านี้มีอิทธิพลต่อพนักงานมากกว่าผู้ที่ได้อำนาจจากการแต่งตั้ง ภาวะผู้นำอย่างไม่เป็นทางการอาจเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ การสื่อสารจะเป็นไปในลักษณะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ และการสื่อสารจะเป็นไปในลักษณะปากต่อปาก

ภาระของการบริหาร คือทำให้องค์กรดำเนินงานต่อไป

งบประมาณ

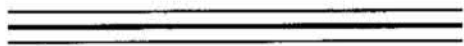
ท่านจะต้องดำเนินงานภายใต้งบประมาณที่ได้รับอนุมัติ งบประมาณ คือ การกำหนดแผนการใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่มีโดยจำแนกออกเป็นโครงการต่างๆ ตามประเภทของกิจกรรม แสดงจำนวนในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือในแต่ละปี ซึ่งมักจะแสดงเป็นจำนวนเงิน แต่จะอ้างถึงวัตถุประสงค์ต่างๆ หรือคน เป็นการกำหนดขอบเขตของทรัพยากรต่างๆ ที่ท่านจะนำไปใช้ในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

* * * * *

1. การมอบหมายงาน

ห ัวหน้างานส่วนมากทำงานที่ตนดูแลรับผิดชอบในปัจจุบันได้ดี แต่กลับพบว่าการมอบหมายงานให้แก่พนักงานเป็นเรื่องที่ยากที่สุด หัวหน้างานไม่ได้ถูกจ้างมาให้ทำงานเอง แต่เขาคือผู้ที่ทำให้งานสำเร็จได้โดยบุคคลอื่น ดังนั้นเขาจึงต้องมีความสามารถในการมอบหมายให้เป็น

ขั้นตอนการมอบหมายงานมี 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้น 1 ต้องรู้ว่าพนักงานแต่ละคนมีความสามารถและเหมาะสมกับงานประเภทใด

ขั้น 2 ต้องมอบหมายงานนั้นๆ แก่พนักงาน

วิธีหนึ่งที่จะรู้ว่าพนักงานแต่ละคนเหมาะสมกับงานใดบ้าง คือการจัดทำตารางแสดงความสามารถของพนักงานในหน่วยงาน และทบทวนปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยเสมอ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

วัน เดือน ปี ที่ทบทวนข้อมูล / / / / : / /		งานต่าง ๆ ของหน่วยงาน					
		1	2	3	4	5	6
รายชื่อพนักงานในหน่วยงาน	ก	Δ			Δ		Δ
	ข	/	Δ	Δ	Δ		Δ
	ค					Δ	Δ
	ง		Δ	Δ	Δ		Δ
	จ	Δ	Δ	/	/		
	ฉ	Δ		Δ	Δ		

- / หมายถึง ได้รับการฝึกอบรมเพื่อปฏิบัติงานนี้แล้ว
- Δ หมายถึง ได้รับการฝึกอบรมบางส่วน แต่ยังคงกำกับดูแลหรือสามารถปฏิบัติงานได้แล้ว แต่ยังไม่สามารถทำได้ด้วยความเร็วตามที่กำหนดไว้ได้
- Δ หมายถึง มีความสามารถที่จะปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ทั้งในแง่คุณภาพและความเร็ว
- Δ หมายถึง มีความสามารถที่จะสอนงานแก่คนอื่น ๆ

จากการพิจารณาทบทวนข้างต้น นอกจากไม่ใช้ข้อมูลที่ต้องเก็บเป็นความลับแล้ว หัวหน้างานยังจะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- นาย ข พร้อมทั้งจะเลื่อนตำแหน่ง หรือโอนย้ายไปหน่วยงานอื่น เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์

- นาย ก ควรได้รับการฝึกอบรมงานด้านอื่นๆ ด้วย
- งานหมายเลข 5 ควรได้รับการพิจารณาโดยด่วน เพราะหากไม่
มีนาย ค แล้ว ใครจะทำงานนี้ เหตุใดจึงไม่ฝึกให้พนักงานคน
อื่นๆ ทำงานนี้ได้ด้วย ถ้าจะให้หัวหน้างานมาทำ ใครจะเป็นผู้
ดูแลงานของหน่วยงาน
- ควรมีการจัดฝึกอบรมในเรื่องใดอีกบ้าง กำหนดแผนการฝึกอบรม
ไว้อย่างไร

การพิจารณาทบทวนนี้จะช่วยให้ท่านได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับ “ทรัพยากร
บุคคล” ที่ท่านมีรวมทั้งทราบเกี่ยวกับ “ทรัพยากรที่เป็นเครื่องมือเครื่องใช้
ที่มีอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าท่านต้องร่วมใช้กับหน่วยงานอื่นๆ” (เช่น
รถยนต์)

มาถึงตรงนี้ ท่านสามารถมอบหมายงานให้พนักงานได้แล้ว วิธีที่ดี
วิธีหนึ่งคือ การใช้ผังแสดงแผนการทำงาน ดังที่แสดงไว้ดังนี้

พนักงาน ใน หน่วยงาน	กันยายน (วันทำงาน)																													
	1	2	3	6	7	8	9	10	13	14	15	16	17	20	21	22	23	24	27	28	29	30								
ก																														
ข																														
ค																														
ง																														
จ																														
ฉ																														

ท่านอาจใช้รหัสที่เป็นตัวเลขหรืออักษรย่อแทนงานแต่ละงาน

ท่านอาจใช้เครื่องหมายอื่น ๆ เพิ่มเติมตามความเหมาะสมเพื่อใช้แสดงขั้นตอนความสำเร็จของงานต่าง ๆ ร่วมด้วยก็ได้

ควรจัดทำแบบฟอร์มเปล่าไว้เพื่อหยิบใช้ได้ทันทีเมื่อต้องการ ใช้เวลาเตรียมและตรวจสอบผังให้บ่อย ๆ จนท่านคุ้นเคยกับการใช้ และตรวจสอบอีกครั้งเพื่อให้แน่ใจว่าไม่ได้มองข้ามสิ่งใดไป แล้วท่านจะพบว่าผังแสดงแผนการทำงานเป็นเครื่องมือที่มีค่ามากที่สุด

2. การจัดลำดับงาน

การจัดลำดับงาน คือ การจัดระเบียบขั้นตอนการปฏิบัติงานให้เป็นระบบ ซึ่งเป็นหน้าที่ของหัวหน้างานที่จะทำให้งานดำเนินไปโดยราบรื่น สม่่าเสมอ และ

- ควบคุมดูแลมิให้ใช้เวลาไปโดยเปล่าประโยชน์
- ให้มีเวลาเพียงพอสำหรับการทดสอบ หรือตรวจสอบผลงาน
- จัดลำดับการดำเนินงานที่ถูกต้อง เพื่อไม่ให้งานติดขัด คั่งค้าง หรือซ้ำซ้อน
- ดูแลมิให้มีการใช้พนักงานและเครื่องมือเครื่องใช้โดยไม่จำเป็น
- มีการทบทวนวิธีการทำงาน เพื่อหาวิธีการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ดีกว่าอย่างต่อเนื่อง

สิ่งที่ท่านควรพิจารณา มีดังนี้

(ก) ผังของสถานที่ทำงาน

- การวางผังของสถานที่ทำงานช่วยส่งเสริมทางเดินของงาน และไม่ขัดขวางช่องทางการเคลื่อนไปของงาน หรือ

สามารถจะปรับปรุงผังของสถานที่ให้เหมาะสมกว่าได้หรือไม่
พิจารณาว่าขณะปฏิบัติงานพนักงานต้องเดินไปมามาก
หรือไม่

- การรักษาความสะอาดอย่างที่ควรเป็นหรือไม่ เช่น สะอาด
ไม่มีสิ่งกีดขวาง เป็นระเบียบ มีที่เก็บของเพียงพอหรือไม่
- มีความปลอดภัยหรือไม่

(ข) ที่ทำงานของพนักงานแต่ละคน

- เพียงพอที่จะใช้ปฏิบัติงานหรือไม่
- ทำให้เหน็ดเหนื่อยโดยไม่จำเป็นหรือไม่
- วัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้มีพร้อมหรือไม่
- แสง อุณหภูมิ การระบายอากาศ มีเพียงพอไหม

(ค) เครื่องมือเครื่องใช้และเครื่องจักรกล

- อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้หรือไม่
- ผู้ใช้ใช้เครื่องได้เป็นอย่างดีหรือไม่
- ได้รับการดูแลและบำรุงรักษาอย่างถูกต้องหรือไม่
- มีการใช้เครื่องโดยคำนึงถึงความปลอดภัยหรือไม่

เนื่องจากทางเดินของงานมีผลกระทบต่อทุก ๆ คนในหน่วยงาน
ดังนั้นท่านจึงควรอภิปรายร่วมกับพนักงาน เพื่อค้นหาและรับฟังความคิด
เห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงงาน

3. การควบคุมงาน

ท่านได้รับการว่าจ้างให้มาดูแลงานให้สำเร็จ ดังนั้นท่านจึงจำเป็นต้อง
ต้องควบคุมงานเพื่อให้มั่นใจว่างานนั้นได้มีการลงมือทำ และทำไปแล้วอย่าง
ถูกต้อง

การควบคุมงาน หมายถึง การให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งสำคัญว่างานได้บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

การควบคุมงาน ควรมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

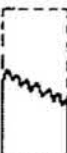
- การกำหนดมาตรฐาน (ปริมาณ คุณภาพ ต้นทุน เวลา เป็นต้น)
- การตรวจสอบการปฏิบัติงาน
- การแก้ไขข้อผิดพลาดที่เบี่ยงเบนออกจากมาตรฐาน

กำหนดมาตรฐานด้านคุณภาพ ปริมาณ ต้นทุน เวลา หรือประสิทธิภาพการทำงาน

วัดประสิทธิภาพและเปรียบเทียบกับมาตรฐาน

ลงมือปฏิบัติเพื่อให้มีประสิทธิภาพการทำงานตามมาตรฐานที่กำหนด (หรืออาจจะกำหนดมาตรฐานใหม่)

ตรวจสอบประสิทธิภาพและทบทวนมาตรฐานบ่อยครั้งเท่าที่จำเป็น

การควบคุมงานที่ใช้กันมีหลายรูปแบบ ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไป แต่ท่านอาจจะนำมาใช้เฉพาะที่จำเป็นเท่านั้น เพราะการควบคุมมากเกินไปจะทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความขุ่นเคืองใจและมีผลร้ายพอๆ กับการไม่ควบคุมอย่างทั่วถึง

ท่านควรปรึกษากับผู้จัดการว่าควรใช้การควบคุมงานวิธีใด
การควบคุมงานที่สำคัญ ๆ มีดังนี้

การควบคุมต้นทุน

จุดประสงค์ เพื่อควบคุมค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในขอบเขตอำนาจหน้าที่
ของหัวหน้างาน

องค์ประกอบต่าง ๆ ของต้นทุน ได้แก่

- แรงงานที่ใช้ผลิต** ● ค่าแรงที่จ่ายเพื่อการผลิตสินค้า หรือเพื่อ
การปฏิบัติงาน
- แรงงานสนับสนุน** ● ค่าแรงของหน่วยงานที่ให้บริการเสริม เช่น
คลังสินค้า หน่วยบำรุงรักษา ฝ่ายการ
พนักงาน และฝ่ายธุรการ
- วัตถุดิบที่ใช้ผลิต** ● วัตถุดิบที่นำไปใช้ในการผลิตสินค้า ส่วน
ประกอบ หรืออะไหล่สินค้า
- วัตถุดิบทางอ้อม** ● วัตถุดิบประเภทอุปโภค บริโภค อาทิ น้ำมัน
น้ำมันหล่อลื่น น้ำยาทำความสะอาด และ
อุปกรณ์ขนาดเล็ก เช่น ตะปูคอง
- ค่าใช้จ่ายโดยตรง** ● ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากค่าแรงและ
ค่าวัตถุดิบ ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจาก
การทำงานโดยตรง เช่น การวางแผน
- ค่าใช้จ่ายโดยอ้อม** ● ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เช่น ค่าไฟฟ้า
ค่าน้ำประปา ค่าแก๊ส ค่าเช่า และค่าเบี้ย
ประกันภัย

ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ อาจแสดงได้ดังนี้

วัตถุดิบ โดยตรง	ค่าแรง โดยตรง	ค่าใช้จ่าย โรงงาน	ค่าใช้จ่ายใน การบริหาร	ค่าใช้จ่ายใน การขาย
← ค่าใช้จ่ายหลัก				
← ค่าใช้จ่ายในโรงงาน				
← ค่าใช้จ่ายในการผลิต				
← ค่าใช้จ่ายทั้งหมด				

ระบบต้นทุน 3 ประเภท ที่ท่านอาจได้พบ คือ

ต้นทุนงาน (Job Costing) คือ การคิดค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดจากการทำงาน 1 ชิ้นงาน

ต้นทุนมาตรฐาน (Standard Costing) คือ ต้นทุนที่ประมาณการไว้ล่วงหน้า และนำค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงมาเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่กำหนดไว้

ต้นทุนการผลิต (Process Costing) คือ ต้นทุนจำแนกตามขั้นตอนงานที่ละขั้นตอนจนเสร็จสมบูรณ์

ท่านควรต้องรู้ที่มาของค่าใช้จ่ายต่างๆ เหล่านี้ และข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายอย่างสม่ำเสมอจากผู้จัดการ เพื่อสามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงค้นหาที่มาและแก้ไขข้อผิดพลาด

หากท่านได้รับคำสั่งให้ลดต้นทุน ท่านจำเป็นต้องสำรวจการทำงานอย่างใกล้ชิด โดยเน้นเรื่องต่อไปนี้เป็นพิเศษ

● **ลดของเสียในกระบวนการผลิต** สิ่งที่เหลือใช้หรือของเสียจากการใช้วัตถุดิบอย่างผิดวิธี เช่น เศษของเหลือใช้จากการผลิต ของเสีย การบำรุงรักษาเครื่องมือเครื่องใช้อย่างผิดวิธี หรือการทำงานที่ไม่ถูกต้อง หรือการขาดแคลนกำลังคน

● **ประหยัดเวลา** สามารถเพิ่มผลงานได้อีกหรือไม่ สามารถใช้เครื่องจักร เครื่องมือต่าง ๆ ให้ดีขึ้นกว่าเดิมหรือไม่ หรือสามารถปรับปรุงทางเดินของงานให้คล่องตัวอีกได้หรือไม่

● **ใช้เนื้อที่อย่างฉลาด** การใช้เนื้อที่สำหรับเก็บสินค้า สำหรับการผลิต หรือสินค้าที่รอการจัดส่ง เป็นเรื่องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก จะสามารถลดการใช้พื้นที่ลงได้อีกหรือไม่

● **ใช้คนอย่างเหมาะสม** พนักงานใหม่จะต้องใช้เวลาเรียนงานนานเท่าใดจึงจะทำงานได้เต็มประสิทธิภาพ ท่านสามารถจะลดระยะเวลาเรียนงานและช่วยให้พนักงานเรียนงานเร็วขึ้นหรือไม่ ท่านมีวิธีใดที่จะลดการลาออกของพนักงานได้

หมายเหตุ พนักงานทุกคนมีความคิดที่จะลดขั้นตอนงานและลดของเสียจากการผลิต ดังนั้นไม่ควรรื้อที่จะปรึกษาพนักงาน

การควบคุมคุณภาพ

จุดประสงค์ เพื่อมั่นใจว่าการผลิตจะเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ การควบคุมคุณภาพสามารถดำเนินการโดยตรวจสอบขั้นตอนการทำงาน ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะงานของท่าน การตรวจสอบอาจเริ่มที่การรับสินค้าหรือวัตถุดิบ หรือจุดสุดท้ายก่อนที่จะส่งวัตถุดิบเข้ากระบวนการผลิต จุดตรวจสอบระหว่างการผลิต หรือเมื่อผลิตสินค้าสำเร็จสมบูรณ์ ส่วน

วิธีการควบคุมคุณภาพอาจเป็นการตรวจสอบแบบสุ่มตัวอย่าง หรือเป็นการตรวจสอบสินค้าทุกชิ้นที่ผลิต ซึ่งจะใช้วิธีการใดนั้นผู้จัดการจะแจ้งให้ทราบ แต่ท่านต้องตระหนักว่า

1. คุณภาพต้องอยู่ในการผลิต
2. ท่านควรกำกับดูแลให้พนักงานปฏิบัติงานตามมาตรฐานคุณภาพเมื่อเริ่มทำงานเป็นใหม่ๆ พนักงานจะสามารถเพิ่มปริมาณงานได้ แต่สำหรับคุณภาพของงานควรรออีกระยะหนึ่ง

การควบคุมการผลิต หรือการควบคุมประสิทธิภาพการทำงาน

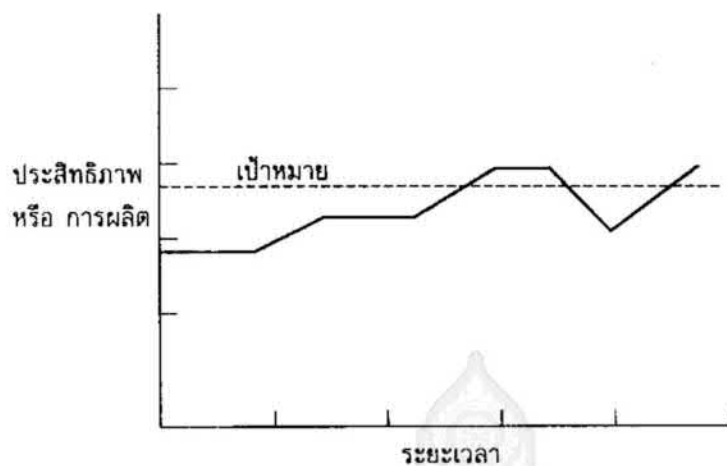
จุดประสงค์ เพื่อรักษาการผลิตและประสิทธิภาพการทำงานให้อยู่ในระดับที่กำหนดไว้ และเพื่อกำหนดเป็นมาตรฐาน

การผลิต บางครั้งสามารถแสดงเป็นเปอร์เซ็นต์ ดังนี้

$$\frac{\text{ปริมาณการผลิตจริง}}{\text{มาตรฐานการผลิต}} \times \frac{100}{1}$$

ถ้าหน่วยงานของท่านไม่มีรายการค่าใช้จ่ายโดยละเอียด ท่านอาจคำนวณจากจำนวนวันมาทำงาน หรือจำนวนชั่วโมงการผลิต หรือจากเป้าหมายที่กำหนดไว้เป็นบรรทัดฐานก็ได้ วิธีการที่ขอแนะนำ คือ แสดงโดย **แผนภูมิ** ซึ่งแสดงการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการทำงานกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผน ภายในระยะเวลาหนึ่ง

ตัวอย่าง

เทคนิคที่จำเป็น

- กำหนดมาตรฐาน
- วัดผลงานตามที่เกิดขึ้นจริง
- ดำเนินการแก้ไข ทั้งโดยการปรับปรุงประสิทธิภาพ หรือโดยการแก้ไขมาตรฐาน
- และวัดประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และดำเนินการแก้ไขอีกครั้ง

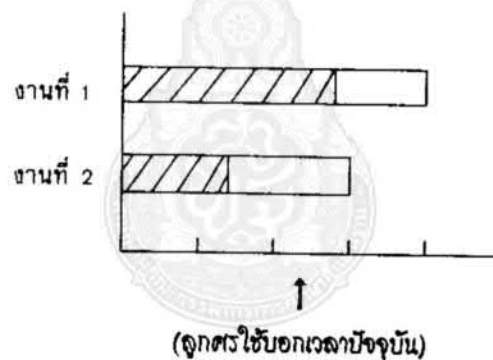
วงจรข้างต้นนี้เรียกว่า วงจรควบคุม ซึ่งปฏิบัติกันอย่างกว้างขวางในการผลิต

การควบคุมกำหนดส่งงาน

จุดประสงค์ เพื่อให้มั่นใจว่า ก) งานจะเสร็จตรงเวลา และ
ข) งานมีความคืบหน้าตามแผน

วิธีการที่แนะนำ ก) จัดทำแผนผังขนาดใหญ่แสดงกำหนดส่งงาน
และชื่อผู้ปฏิบัติงาน ผู้ที่รับผิดชอบลงนามเมื่อปฏิบัติงานเสร็จสมบูรณ์ และ
ข) ถ้าเป็นงานที่ต้องใช้เวลามาก ประมาณการกำหนดเวลาเป้าหมายด้วย
กราฟแท่ง และแรเงาแท่งกราฟส่วนของงานที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว ดังภาพ
ต่อไปนี้

การควบคุมงานโดยการสำรวจ

จุดประสงค์ เพื่อให้มั่นใจว่าไม่ได้มองข้ามงานใดงานหนึ่งไป เพื่อ
การจัดลำดับงานอย่างถูกต้อง และเพื่อทุกคนมีงานทำเต็มเวลา

วิธีการที่แนะนำ ทบทวนงานที่ยังไม่เสร็จในหน่วยงานทุกสัปดาห์
โดยพิจารณาแยกเป็นแต่ละงานและแต่ละบุคคล

การควบคุมงานโดยตารางการปฏิบัติงาน

จุดประสงค์ เพื่อป้องกันไม่ให้พนักงานมีการงานล้น และควบคุมผลงานมิให้มัวงานที่ซ้ำซ้อน

วิธีการที่แนะนำ ประเมินการหรือจัดเวลาที่ใช้ทำงานแต่ละงานในแต่ละแผนก จัดงานที่เกี่ยวข้องกันไว้เป็นกลุ่มงานเดียวกัน และมอบให้พนักงานคนหนึ่งปฏิบัติ มอบหมายงานให้พนักงานในหน่วยงาน และวางกำหนดส่งงานให้สอดคล้องกับความเป็นจริง

การควบคุมโดยการหาจุดที่เกิดข้อผิดพลาด

จุดประสงค์ เพื่อระบุที่มาของข้อผิดพลาดในงานที่ซับซ้อนและซ้ำซ้อนเพื่อดำเนินการแก้ไขและให้การอบรม

วิธีการแนะนำ จัดทำแผนผังแสดงการปฏิบัติงานทุกขั้นตอนพร้อมผู้รับผิดชอบ แล้วศึกษารายละเอียดขั้นตอนการทำงาน และบันทึกข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นอย่างเที่ยงตรง

หมายเหตุ ส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานช่วยบันทึกข้อผิดพลาดด้วยเพื่อปรับปรุงงาน และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานโดยเสียค่าใช้จ่ายน้อย มิใช่เพื่อบ่งโทษ

ตารางแสดงข้อผิดพลาด

งาน	ข้อผิดพลาดที่พบในแต่ละขั้นตอนงาน (## = 5)							
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
A		//			### /	/		
B	//		///		///		//	
C		/	/		### ///		//	
D	//			/	///	//		
E					### ///		/	/
F		/		/	///			/

(ตารางนี้ แสดงข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในขั้นตอนงานที่ I-VIII ในขั้นตอนที่ 5 มีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นมากที่สุด ซึ่งจำเป็นต้องมีการแก้ไข และการฝึกอบรมเพิ่มเติม)

การจัดประชุม

จุดประสงค์ เพื่อให้มั่นใจว่าพนักงานทุกคนในหน่วยงาน เข้าใจวัตถุประสงค์และงานที่ต้องปฏิบัติ เพื่อแจ้งความคืบหน้าของงาน ปัญหาที่คาดว่าจะประสบ และกำหนดส่งงาน เป็นต้น

วิธีการที่แนะนำ จัดประชุมอย่างสม่ำเสมอ ประมาณครั้งละ 20 นาที สัปดาห์ละครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทบทวนการปฏิบัติงาน และอภิปรายปัญหา

การควบคุมทั้งหมดจะบังเกิดประสิทธิภาพสูงสุดเมื่อใช้วิธีการควบคุมหลาย ๆ อย่างประกอบกัน แต่บางครั้งอาจเผชิญกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปโดยไม่ได้คาดคิดมาก่อน อย่างไรก็ตามควรมีการควบคุมเมื่อมีความจำเป็นอย่างเห็นได้ชัดเท่านั้น

4. การปรับปรุงวิธีการทำงาน

ท่านควรมองหาวิธีปรับปรุงงานในความรับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อลดต้นทุน เพื่อจัดอุปสรรค เพื่อทำงานได้มากขึ้นด้วยวิธีการที่สะดวกกว่าเดิม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน เพื่อประหยัดเวลา เพื่อลดสิ่งเหลือใช้หรือของเสียจากการผลิต

งานทุกงานสามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ทั้งสิ้น ท่านและพนักงานควรมองหาวิธีการปรับปรุงงานอยู่เสมอ ด้วยการตั้งคำถาม เช่น

- จะตัดงานนี้ออกไปได้หรือไม่
- งานนี้สามารถนำไปรวมกับงานอื่นได้หรือไม่
- มีวิธีอื่นที่ง่ายกว่านี้ หรือใช้การเคลื่อนไหวน้อยกว่านี้หรือไม่
- จะทำงานนี้ที่อื่นหรือในเวลาอื่นได้หรือไม่

ถ้าท่านมีการบันทึกการปฏิบัติงานอย่างละเอียดและนำมาเปรียบเทียบกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงงาน ท่านจะมีข้อเสนอเพื่อการประหยัดที่ดีกว่า และเป็นที่ประจักษ์แก่ฝ่ายจัดการได้อย่างรวดเร็ว

5. การบันทึกข้อมูลและการรายงาน

การบันทึกข้อมูลไม่เพียงแต่จะให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการรายงานเท่านั้น แต่ยังจำเป็นสำหรับการวางแผนและการพยากรณ์ ดังนั้นข้อมูลที่บันทึก

ต้องทันสมัยและเที่ยงตรง ทั้งผู้เกี่ยวข้องจะต้องเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึง เหตุผลของการบันทึกข้อมูล ฉะนั้นเขาอาจจะไม่จริงจังกับงานนี้ ทำให้การ บันทึกข้อมูลไม่เที่ยงตรงและสม่ำเสมอได้

โดยทั่วไปการบันทึกข้อมูลจัดทำขึ้นด้วยเหตุผล 3 ประการ

- เพื่อการอ้างอิง ได้แก่ ข้อมูลด้านบุคลากร เช่น ที่อยู่
- เพื่อการตัดสินใจของฝ่ายจัดการ ได้แก่ ตัวเลขเกี่ยวกับการผลิต หรือค่าใช้จ่าย
- ตามที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ สถิติการเกิดอุบัติเหตุ

ควรบันทึกข้อมูลลงในสมุดหรือแบบฟอร์มที่จัดทำหัวเรื่องไว้โดยเฉพาะ ไม่ควรจดใส่เศษกระดาษแล้วนำไปลอกอีกครั้ง ควรจัดเตรียมแบบฟอร์ม ใช้บันทึกข้อมูลให้เรียบร้อยเสียแต่แรก หากท่านมิได้ปฏิบัติเช่นนี้ ควรเสนอ ผู้จัดการของท่านเพื่อขอเปลี่ยนระบบการบันทึกข้อมูล

การรายงาน เป็นส่วนหนึ่งของระบบการสื่อสาร ซึ่งเชื่อมโยงองค์กร เข้าไว้ด้วยกัน การเขียนรายงานอาจเป็นงานหนึ่งของท่าน ถ้าเช่นนั้นท่าน ควรมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้ด้วย

การรายงาน โดยใช้แบบฟอร์มที่พิมพ์หัวเรื่อง และหัวข้อต่าง ๆ ไว้แล้ว นับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการรายงานที่ทำอย่างสม่ำเสมอ และ กำหนดรูปแบบการรายงานไว้แล้ว เพราะจะให้ข้อมูลในรูปแบบที่เป็นมาตรฐาน อ่านง่าย ใช้อ้างอิงและเปรียบเทียบกับรายงานฉบับก่อนได้ง่าย แบบฟอร์ม ที่จัดทำเป็นมาตรฐานสามารถนำมาประยุกต์กับการรายงานเกี่ยวกับการผลิต การขาย การบำรุงรักษา อุบัติเหตุ ที่จริงแล้วเกือบจะทุกเรื่องแต่บางครั้ง ท่านอาจต้องเขียนรายงานเป็นกรณีพิเศษเป็นเรื่องเฉพาะเจาะจง ข้อเสนอแนะ

ในรายงานจะได้รับการยอมรับหรือไม่นั้น บางครั้งอาจขึ้นอยู่กับท่านเขียน
รายงานได้ดีเพียงใด

รูปแบบการเขียนรายงาน ควรจัดลำดับดังนี้

- ก) ความเป็นมา - ชี้แจงเหตุผลของการเขียนรายงาน
- ข) บทนำ - ระบุปัญหาและที่มาของปัญหา
- ค) เนื้อเรื่องของรายงาน - ซึ่งประกอบด้วยข้อเท็จจริงที่น่าเสนอ
- ง) บทสรุป
- จ) ข้อเสนอแนะ

การเขียนรายงาน ท่านควรตรวจสอบว่าถูกต้องสมบูรณ์ มีรายการ
ดังต่อไปนี้ครบถ้วน

- ระบุปัญหาพร้อมทั้งบอกจุดประสงค์และแผนดำเนินงานของท่าน
- รวบรวมและคัดเลือกข้อมูล ที่มีลักษณะดังนี้
  - เกี่ยวข้องกับเนื้อหา
  - ถูกต้อง
  - ท่านได้จำแนกส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็นหรือไม่
  - ข้อมูลถูกต้องตามความเป็นจริงหรือไม่
  - ท่านได้ละข้อมูลบางอย่างไว้ เพราะไม่สนับสนุนความคิดเห็นของท่านหรือไม่

- เรียบเรียงข้อมูล
  - ให้ชัดเจน เป็นเหตุเป็นผล ชัดเจนในตัวเอง
  - แสดงทางเลือกปฏิบัติที่เป็นไปได้
- ข้อเสนอแนะ
  - ใช้วิธีเรียบง่าย ชัดเจน เป็นเหตุผล
- ตรวจสอบอีกครั้ง
  - นำกลับมาอ่านทวน และคิดว่านี่คือรายงานที่ท่านอ่านพบเป็นครั้งแรก ท่านคิดว่าข้อเสนอแนะดังกล่าว น่าเชื่อถือหรือไม่

การบันทึกข้อมูลและการรายงานเป็นงานที่จำเป็น และจะต้องเตรียมจัดทำตามกำหนดเวลา

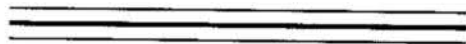
อย่างไรก็ตาม ท่านควรแนะนำผู้จัดการให้มีการตรวจสอบการจัดทำรายงานทุกชั้นปีละครั้ง เพราะรายงานบางชั้นอาจจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิก

*****

1. การฝึกอบรม

1.1 การสรรหาพนักงานและฝึกอบรมพนักงานใหม่

(ก) การสรรหาพนักงาน

ท่านแน่ใจหรือว่าต้องการพนักงานอีกสักคน ท่านอาจแก้ปัญหาด้วยการกระจายงานใหม่แทนจะได้หรือไม่? ค่าใช้จ่ายในการว่าจ้างพนักงานเพิ่มอีก 1 คน จะคุ้มค่ากับผลงานที่เขาปฏิบัติหรือไม่? คำถามเหล่านี้ คือประเด็นสำคัญที่ท่านจะต้องชี้แจงให้ผู้บังคับบัญชาเห็นพ้องกับประโยชน์ที่ได้

หากจำเป็นต้องสรรหาพนักงานเพิ่มในหน่วยงานของท่านขั้นแรก ท่านควรวิเคราะห์ว่าต้องการพนักงานประเภทใด ยกตัวอย่าง

- ต้องเป็นผู้มีทักษะหรือความรู้พิเศษจึงทำงานนี้ได้หรือไม่
- จำเป็นต้องมีผู้มีทักษะนี้อยู่แล้วหรือสามารถสอนให้ภายหลังก็ได้

- จำเป็นต้องมีข้อกำหนดเกี่ยวกับสภาพร่างกายอย่างไรหรือไม่ เช่น ตาต้องไม่บอดสี มีความคล่องแคล่วในการใช้มือและเคลื่อนไหวร่างกาย
- จะต้องเข้าร่วมปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม หรือปฏิบัติเพียงลำพัง หรือต้องติดต่อกับภายนอก
- ต้องมีประสบการณ์ในการทำงานอะไรหรือไม่

สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องสำคัญที่ท่านจะต้องกำหนดไว้ เพื่อจะได้คัดเลือกคนที่เหมาะสม ท่านอาจมีส่วนสัมภาษณ์ผู้มาสมัครหรือไม่ก็ได้ เพราะบางองค์กรเป็นหน้าที่ของฝ่ายการพนักงาน อย่างไรก็ตาม ท่านควรมีส่วนในการคัดเลือกขั้นสุดท้าย เพราะผู้ได้รับการคัดเลือกจะเข้ามาเป็นสมาชิกในหน่วยงานของท่าน และที่สำคัญที่สุดคือ เขาจะต้องอยู่ร่วมกับท่านและพนักงานคนอื่น ๆ ได้

มีคำถามสำคัญที่ใช้สรรหาพนักงานอยู่ 3 คำถาม คือ

- เขาจะสามารถทำงานได้ไหม
- เขาจะทำงานนี้ได้ไหม
- เขาจะอยู่ร่วมกับเราได้ไหม

(ข) การฝึกอบรมพนักงานใหม่

ท่านยังจำวันแรกที่ท่านมาทำงานได้หรือไม่ ที่มีเพียงท่านโดดเดี่ยวในหมู่ “พวกเขา” ซึ่งมีความสนิทสนมซึ่งกันอยู่แล้ว ท่านใช้เวลาไม่นานเท่าใดกว่าจะเกิดความรู้สึกจากเขามาเป็น “เรา” เช่นเดียวกัน พนักงานใหม่คงจะรู้สึกเช่นเดียวกัน สับสนนิดหน่อย หรืออาจรู้สึกว่าคุณไม่เป็นที่ต้องการ

ดังนั้นในระยะ 2-3 สัปดาห์แรกจึงสำคัญมากสำหรับการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของหน่วยงาน ในการนี้พนักงานใหม่จะต้องได้รับมอบ

- งานที่มีแนวทาง หรือวิธีการที่ชัดเจน งานนี้หมายถึงงานที่เขาจะต้องรับผิดชอบ
- งานที่เขาต้องใช้เวลาปฏิบัติตลอดเวลาทำงาน โดยรู้จุดมุ่งหมายที่แท้จริงของงานนั้น
- สถานที่ที่ทำงานที่เหมาะสมและปลอดภัย
- แผนงานประจำวันและการแนะนำงานที่ถูกต้อง ซึ่งจะช่วยให้เขาใช้ความสามารถอย่างเต็มที่
- ค่าจ้างที่ยุติธรรม
- ได้รับเกียรติอย่างสมฐานะ
- ความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน
- ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้อง
- รู้สายการบังคับบัญชาชัดเจน
- โอกาสที่จะทำอย่างดีที่สุดความสามารถ และได้ใช้ทักษะของตน

หากเขารู้สึกว่าตนไม่ได้รับสิ่งเหล่านี้ เขาอาจลาออก หรือหากยังอยู่ต่ออาจกลายเป็นพนักงานที่มีปัญหา หรือเป็นตัวปัญหา และไม่เป็นสมาชิกของทีมงานที่มีประสิทธิภาพสูง

ขั้นตอนการแนะนำและดูแลพนักงานใหม่

ขั้นที่ 1 : สร้างมิตรสัมพันธ์

- ต้อนรับอย่างสุภาพ และให้เขาทำตามสบาย

- แสดงความสนใจในตัวเขา
- อธิบายหน้าที่ต่าง ๆ ขององค์กรและหน่วยงานของท่าน
- แสดงโครงสร้างงานในหน้าที่และความรับผิดชอบของท่าน

ขั้นที่ 2 : อธิบายกฎระเบียบที่สำคัญ

- ระเบียบการทำงาน การลา และการบันทึกการลา
- วิธีปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน
- กฎที่สำคัญและเป็นข้อกำหนดทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงาน
- สภาพแรงงาน

ขั้นที่ 3 : อธิบายเรื่องค่าตอบแทนและวันหยุดต่าง ๆ

- อัตราเงินเดือน หรือค่าจ้าง
- กำหนดการรับค่าจ้าง
- การหักค่าจ้างในกรณีต่าง ๆ และค่าล่วงเวลา
- วันหยุดพักผ่อนตามสิทธิ

ขั้นที่ 4 : แนะนำพนักงานใหม่ให้เพื่อนร่วมงานรู้จัก

- เตรียมสถานที่ทำงานของพนักงานใหม่ให้เรียบร้อย
- แนะนำเขาแก่เพื่อนร่วมงาน
- เลือกผู้ที่เหมาะสมเพื่อสอนงานให้แก่พนักงานใหม่
- ให้แผนผังของสถานที่ทำงาน หรือโรงงาน แสดงสถานที่ที่หัวหน้างานประจำอยู่

ขั้นที่ 5 : เริ่มปฏิบัติงาน เขาจะต้องรู้ว่า

- จะต้องทำอะไร และทำไม
- มาตรฐานงานที่เขาต้องรักษาไว้

- งานของเขามีที่มาจากหน่วยงานใด
- เขาได้รับการจ้างให้ปฏิบัติงานเต็มเวลา และทำประโยชน์แก่บริษัทอย่างเต็มที่

ขั้นที่ ๓ : ตรวจสอบเป็นระยะว่า

- เขาได้รับการสอนงานอย่างถูกต้อง
- เขาทำงานเต็มเวลา
- เขาได้รับการยอมรับจากทีมงาน

ท่านอาจจะมิได้ทำทุกขั้นตอนด้วยตนเองก็ได้ แต่ท่านควรดูแลให้พนักงานใหม่ได้รับสิ่งเหล่านี้อย่างครบถ้วนและเหมาะสมโดยจัดทำรายการตรวจสอบไว้ หากได้ลงมือทำไปแล้วจึงขีดฆ่าออก หรือท่านอาจต้องการให้พนักงานมีส่วนร่วมด้วย โดยการให้เขาเซ็นชื่อกำกับในแต่ละขั้นตอนที่ได้ปฏิบัติไปครบถ้วนแล้วก็ได้

จากการวิจัยพบว่า ถ้าพนักงานใหม่ได้รับการแนะนำงานอย่างถูกต้องเหมาะสมดังที่ได้บรรยายไว้นี้ เขาก็จะมีแนวโน้มที่จะทำงานอยู่ต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ท่านคือหัวหน้าของหน่วยงาน ดังนั้นท่านจึงต้องรับผิดชอบให้พนักงานทุกคนได้รับการฝึกอบรมที่เหมาะสมเพียงพอที่จะปฏิบัติงานได้ในขณะนี้และในอนาคต

ทั้งนี้หมายความว่า ท่านต้องจับไว้ที่จะรับรู้พนักงานคนใดจำเป็นต้องอบรมด้านใดบ้าง แล้วจึงบันทึกไว้ และปรึกษากับผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป หลังจากได้ปรึกษาหารือกันแล้วจึงตัดสินใจว่าท่านจะเป็นผู้ฝึกอบรมเอง หรือขอความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญอบรมให้

ตามที่เคยกล่าวไว้แล้วว่า ประสิทธิภาพการทำงานโดยรวมของท่าน นั้นวัดจากประสิทธิภาพของพนักงาน ดังนั้นพนักงานของท่านจะต้อง มีความสามารถเหมาะสม และจะต้องได้รับโอกาสและการฝึกอบรมให้ สามารถพัฒนาตามขีดความสามารถของตน

การฝึกอบรมที่ดีจะต้อง

- มีเป้าหมายที่ชัดเจน
- ตรงประเด็นปัญหาของผู้เกี่ยวข้อง
- ปรับให้เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคล
- มีการประเมินเป็นระยะ เพื่อให้แน่ใจว่าจะบรรลุตามเป้าหมาย
- สามารถช่วยตอบสนองความจำเป็นอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้น

1.2 การฝึกทักษะ

การฝึกอบรมมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ

- (ก) เพื่อทำงานให้สำเร็จ (ด้วยเหตุนี้จึงมีการว่าจ้างพนักงาน)
- (ข) เพื่อพัฒนาพนักงาน
  - เพื่อตอบสนองความจำเป็นขององค์กรตามที่คาดการณ์ไว้
  - เพื่อให้เห็นขีดความสามารถของแต่ละคน และช่วยให้เขา บรรลุความสำเร็จตามขีดความสามารถนั้น

การฝึกอบรมสามารถจะกระทำโดยไม่มีแผนการสอน ในทำนอง “ดูแล้วทำตามและจำไว้ปฏิบัติ” หรือมีแผนการสอนก็ได้ อย่างไรก็ตาม สองวิธีนี้จะต้องมีค่าใช้จ่าย แต่แน่นอนต้องมีวิธีหนึ่งที่สิ้นเปลืองน้อยกว่า

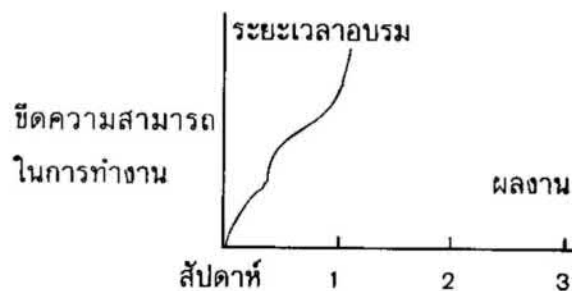
และมีประสิทธิภาพกว่า สมมติว่าพนักงานใหม่ได้รับค่าจ้างสัปดาห์ละ 160 ดอลลาร์ และต้องใช้เวลาเรียนงาน โดยไม่มีการวางแผนการสอนเป็นเวลา 3 สัปดาห์

ค่าจ้าง 3 สัปดาห์	480	ดอลลาร์
ค่าใช้จ่ายในการบังคับบัญชา	120	ดอลลาร์
	600	ดอลลาร์
ค่าใช้จ่ายในการอบรม	360	ดอลลาร์

แต่ถ้ามีการวางแผนการสอน และมีการอบรมที่เป็นระบบ พนักงานใหม่จะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้การกำกับดูแลน้อยที่สุดในเวลาเพียง 1 สัปดาห์

ค่าจ้าง 3 สัปดาห์	480	ดอลลาร์
ค่าใช้จ่ายในการกำกับดูแล	<u>58</u>	ดอลลาร์
	538	ดอลลาร์
ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม	138	ดอลลาร์

ดังนั้น การฝึกอบรมโดยมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า ช่วยให้เพิ่มผลผลิตเพิ่มขึ้น คิดเป็นมูลค่า 160 ดอลลาร์ และยังไม่ต้องการควบคุมอย่างใกล้ชิดในช่วง 3 สัปดาห์แรกอีกด้วย หากไม่มีการอบรมดังกล่าวบริษัทจะเสียค่าใช้จ่ายสูงกว่า 222 ดอลลาร์ (\$360-\$138) ไปกับการอบรมพนักงานคนนี้เป็นกรณีพิเศษ การจัดอบรมอย่างเป็นระบบโดยใช้เวลาน้อยลงเท่าใดจะยิ่งประหยัดค่าใช้จ่ายมากขึ้นเท่านั้น

การวางแผนฝึกอบรมคืออะไร

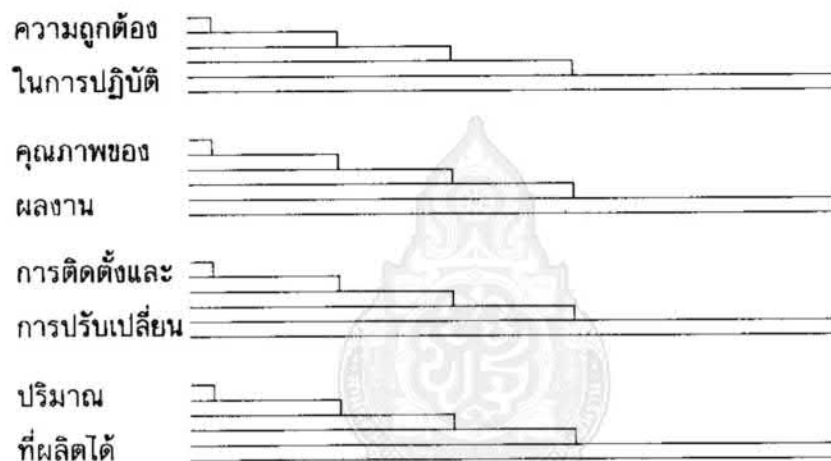
การวางแผนฝึกอบรมมี 2 ขั้นตอน ดังนี้

ก กำหนดเนื้อหาที่จะสอนและมาตรฐานที่คาดหวัง

ยกตัวอย่าง การจัดอบรมถึงปฏิบัติการที่ต้องใช้ทักษะสูง จะต้องแบ่งทักษะออกเป็นระดับต่าง ๆ แต่ระดับต้องกำหนดมาตรฐานของการ

ปฏิบัติงานไว้ด้วย และจัดการฝึกอบรมเพื่อให้บรรลุผลตามมาตรฐาน
นอกจากนี้อัตราค่าตอบแทนอาจกำหนดแตกต่างกันตามระดับความ
ชำนาญงาน

พนักงานใหม่ พนักงาน พนักงาน พนักงาน ผู้ชำนาญงาน
ระดับ 1 ระดับ 2 ระดับ 3

การวิเคราะห์เนื้อหาการอบรมอีกวิธี คือ การนำงานหนึ่งงานมา
จำแนกออกเป็นส่วนต่างๆ และพิจารณาว่าแต่ละส่วนต้องการใช้ทักษะ
มากน้อยเพียงใด

- 0 ไม่ต้องการใช้ความรู้หรือทักษะ
- 1 ต้องใช้ความรู้หรือทักษะเล็กน้อย
- 2 ต้องใช้ความรู้หรือทักษะมากพอสมควร
- 3 ต้องใช้ความรู้หรือทักษะที่ละเอียดลึกซึ้ง

ตัวอย่าง   อดสากรรมก่อสร้าง

งาน	คนที่ไม่ ชำนาญงาน	คนงานที่ เชี่ยวชาญ	ผู้นำ	หัวหน้า คนงาน	ผู้ตรวจงาน
ก	1	2	2	3	3
จำแนก	ข	0	1	2	3
เป็น	ค	2	3	3	3
ส่วนต่าง ๆ	ง	1	2	3	3
จ	1	2	2	3	3

การวิเคราะห์งานข้างต้น แสดงให้เห็นระดับของความรู้และทักษะที่
จะต้องสอนให้แก่พนักงานแต่ละกลุ่ม และแต่ละขั้นตอนของกระบวนการ
ทำงาน เมื่อนำไปใช้ประกอบกับตารางแสดงความสามารถของพนักงาน
ในหน้า 28 จะได้ผลออกมาเป็นความจำเป็นที่จะฝึกอบรมพนักงาน

ข. การสอนทักษะการปฏิบัติงาน

การฝึกอบรมอาจจัดไปพร้อมกับการทำงานหรือจัดนอกเวลาทำงาน
ก็ได้ อาจจัดในสถาบันฝึกวิชาชีพ หรือสถานที่ฝึกอบรมเฉพาะก็ได้ นอก
จากนี้อาจจัดเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลก็ได้เช่นกัน ไม่ว่าจะจัดที่ไหนและ
อย่างไรหัวหน้างานจะต้องให้ความสนใจและติดตามความเป็นไปตลอดเวลา
เพราะไม่ว่าจะสอนอะไรแก่พนักงาน ท่านคือผู้ที่กำกับดูแลการนำ
ทักษะเหล่านั้นไปใช้ในงาน และเป็นผู้รับผิดชอบต่อผลงานที่จะเกิดขึ้น

การฝึกอบรมส่วนมากมักจัดในระหว่างการปฏิบัติงาน วิธีหนึ่งที
กล่าวถึงก็คือการใช้แผนปฏิบัติงาน

แผนปฏิบัติงานคืออะไร

แผนปฏิบัติงาน คือ รายการแสดงขั้นตอนงาน 1 ตามลำดับงาน สิ้นสุด เป็นงานประจำที่เป็นมาตรฐาน และเป็นสิ่งที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า เป็นเครื่องมือช่วยสอนที่มีค่ายิ่ง อาจจัดทำขึ้นในรูปของรายละเอียดที่ผนวกกับการพรรณนางาน นอกจากนี้อาจจะจัดขึ้น ณ สถานที่ที่ปฏิบัติงานก็ได้

แผนปฏิบัติงานจะใช้เมื่อ

- ไม่จำเป็นต้องสั่งการด้วยวาจาซ้ำแล้วซ้ำอีก
- ต้องการให้หัวหน้างานถูกขัดจังหวะการทำงานน้อยลง
- ต้องการลดเวลาการเรียนรู้ลง
- ต้องการสอนวิธีการที่เป็นมาตรฐาน
- ต้องการระบุสาเหตุข้อผิดพลาดได้ทันที
- ต้องการสอนขั้นตอนงานแต่ละขั้นตอนโดยเอกเทศ และเป็นไปตามลำดับที่ถูกต้อง

แผนปฏิบัติงานแบ่งออกเป็น 2 ภาค อย่างสอดคล้องกัน คือ

กิจกรรม หมายถึงความคืบหน้าของ **ข้อสังเกต** หมายถึง ประเด็นพิเศษ งานอย่างเป็นขั้นตอนที่เด่นชัด ที่ควรจับตามองเมื่อปฏิบัติงานนั้น ๆ

ในหลายกรณีจะเป็นประโยชน์มาก หากระบุเหตุผลของแต่ละขั้นตอนงานลงไปด้วยเป็นคอลัมน์ที่ 3

วิธีเตรียมแผนปฏิบัติงาน

- ก ผู้เตรียมต้องเป็นผู้มีความรู้ในงานนั้นเป็นอย่างดี
- ข จัดขั้นตอนการปฏิบัติงานตามลำดับที่ถูกต้อง

โดยตั้งคำถามดังนี้

- ขั้นตอนนี้จำเป็นหรือไม่
- ขั้นตอนนี้ทำให้งานคืบหน้าเด่นชัดหรือไม่
- เป็นขั้นตอนในลำดับที่เป็นไปตามเหตุผลหรือไม่
- สามารถจะทำความเข้าใจได้ง่ายหรือไม่
- สามารถใช้ภาพวาดหรือภาพถ่ายช่วยเสริมความเข้าใจได้หรือไม่

ค เตรียมคำอธิบายแต่ละขั้นตอน

โดยตั้งคำถามดังนี้

- จำเป็นต้องมีคำอธิบายหรือไม่ การปฏิบัติจะเป็นไปอย่างถูกต้องโดยไม่ต้องมีคำอธิบายได้หรือไม่
- คำอธิบายนั้นสมบูรณ์หรือไม่
- คำนี้ถึงความปลอดภัยด้วยหรือไม่
- จำเป็นต้องให้เหตุผลของการปฏิบัตินั้นหรือไม่

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของแผนปฏิบัติงานสำหรับพนักงานที่มีประสบการณ์การทำงาน แต่หากเป็นพนักงานใหม่จะต้องเขียนแผนปฏิบัติตัวอย่างละเอียดอีกชุดหนึ่ง

อุ้นลสัน งาน : การปรับหน้าสัมผัสงานดิสเบรก การเจาะ การปรับแต่ง การคว้านและการขัดเรียบ	
กิจกรรม	ความรู้ที่จำเป็น
1. ปรับหัวสว่าน 2. ตั้งระดับความเร็ว 3. ตั้งตำแหน่งที่เจาะไว้กึ่งกลาง 4. เจาะ 5. กลับชิ้นงาน 6. แต่งปากรูอีกด้านให้เรียบ 7. วัดขนาดรูที่เจาะ	หัวสว่านต้องตรง ใช้ความเร็วต่ำ ตั้งสว่านให้เป็นมุมฉาก เจาะให้ตรงกับตำแหน่งที่กำหนด ใช้ความเร็วสม่ำเสมอ จังหวะการเจาะคงที่ ป้อนชิ้นงานอย่างสม่ำเสมอและช้า ๆ ขนาดของรูต้องพอดีตามที่กำหนด

วิธีสอนงานโดยใช้แผนปฏิบัติงาน

ท่านไม่สามารถจะทำได้โดยมอบแผนปฏิบัติงานให้แก่พนักงานไป และหวังว่าเขาจะปฏิบัติงานได้โดยไม่ขาดตกบกพร่อง พนักงานต้องได้รับการฝึกอบรมอย่างถูกต้องโดยผู้ฝึกสอนที่มีความสามารถก่อน

(ก) สร้างความสนใจในงาน

- ทำตัวตามสบายและให้ผู้เรียนทำตัวตามสบายเช่นกัน
- ชี้แจงความสำคัญของงาน

(ข) อธิบายงาน

- อธิบายแก่นพนักงานว่างานคืออะไรบ้าง
- พิจารณาว่าผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะสอนเพียงใด
- ให้เขาอยู่ในตำแหน่งที่มองเห็นท่านแสดงวิธีทำอย่างชัดเจน

(ค) แสดงวิธีทำ

- ใช้แผนปฏิบัติงานหรือเอกสารอื่นๆ เป็นแนวทาง
- ให้ข้อมูลตามลำดับที่ละขั้นในแต่ละครั้ง
- เน้นประเด็นสำคัญที่ต้องระมัดระวัง
- สอนเท่าที่ผู้เรียนจะรับได้
- ทำให้ดูอีกครั้ง

(ง) ประเมินผลการฝึก

- ให้ผู้เรียนแสดงให้ดูทีละขั้น
- แก้ไขข้อบกพร่อง
- ให้ทำให้อีกครั้ง และอธิบายว่าทำไมจึงต้องทำวิธีนั้น (เป็นขั้นตอนสำคัญเพราะจะแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนเข้าใจหรือไม่)
- ตรวจสอบว่าทำถูกต้องทุกขั้นตอน
- ให้ปฏิบัติซ้ำจนกว่าจะแน่ใจว่าพนักงานปฏิบัติได้

(จ) ทบทวนเป็นระยะและฝึกสอนต่อไป

- ให้ลงมือปฏิบัติงาน
- บอกเขาให้รู้ว่าจะขอความช่วยเหลืออย่างไร ถ้าจำเป็น
- ตรวจสอบจนทั้งท่านและผู้เรียนพอใจ

นับได้ว่าทุกขั้นตอนเหล่านี้จำเป็น และจะต้องปฏิบัติให้เสร็จสมบูรณ์ ก่อนจะเริ่มขั้นตอนต่อไป

การสอนงานตามลำดับที่ถูกต้องเป็นวิธีการที่ทั่วโลกยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ ส่วนการสอนในแต่ละกรณี ผู้สอนจะต้องมุ่งไปที่พนักงาน ผู้เรียน เพราะวิธีการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลแตกต่างกันไม่มากนักน้อย ยกตัวอย่าง พนักงานที่มีอายุมักเชื่อมโยงการฝึกอบรมเข้ากับประสบการณ์เดิมของตนทั้งประสบการณ์ด้านสังคม และนิสัยหรือความเคยชินในการทำงาน ส่วนพนักงานที่ยังหนุ่มสาวกว่ามักชอบความท้าทาย

การเรียนรู้โดยการทำตามวิธีเก่าๆ หรือการท่องจำขึ้นใจ ไม่ได้เป็นวิธีที่ดีที่สุดเสมอไป ควรส่งเสริมให้มีการทดสอบตนเองควบคู่ไปด้วย ทุกขั้นตอนเพื่อผู้เรียนเองจะได้เกิดความต้องการที่จะก้าวหน้าต่อไป

โปรดระลึกไว้ว่า พนักงานใหม่ควรเริ่มต้นโดยมุ่งสู่มาตรฐานการปฏิบัติงานก่อน ส่วนความเร็วของการปฏิบัติจะเกิดขึ้นมาเมื่อได้ฝึกฝน

ค การประเมินประสิทธิผลของการฝึกอบรม

การฝึกอบรมนอกจากมีค่าใช้จ่ายแล้ว ยังต้องทำให้เกิดความพึงพอใจ ทั้งในส่วนตัวของท่านเอง และผู้บังคับบัญชาของท่าน ซึ่งหมายความว่า จะต้องบรรลุตามวัตถุประสงค์นั่นเอง ดังนั้นก่อนที่จะเริ่มการอบรมใดๆ ก็ตามมักจะต้องกำหนดไว้ก่อนอย่างชัดเจนว่าเมื่อจบการอบรมพนักงาน จะมีความสามารถอะไรบ้าง หากท่านไม่สามารถกำหนดได้ชัดเจนและ ตรงกับความต้องการแล้ว ท่านควรจะดำเนินการต่อไปหรือไม่

หลังการฝึกอบรม ท่านควรปรึกษาหารือเกี่ยวกับประสิทธิผลกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้บังคับบัญชาของท่าน ไม่ใช่เพียงเพราะจะได้นำ ทักษะและความรู้ที่เรียนมาใหม่ไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสมเท่านั้น

แต่ต้องการรู้ว่าการฝึกอบรมนี้อาจจะทำให้ท่านมองเห็นความจำเป็นที่จะต้องฝึกอบรมอื่นได้อีกก็ได้

ผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมมักรู้สึกกระตือรือร้นขึ้นจากประสบการณ์การฝึกอบรมที่ท่านได้รับ ท่านจึงควรสนับสนุนให้กำลังใจในการที่เขาจะหาความรู้และทักษะเพิ่มเติมต่อไป

ง การบันทึกข้อมูลการฝึกอบรม

หากองค์กรของท่านมีการวางระบบการบันทึกจัดเก็บข้อมูลการฝึกอบรมอยู่แล้ว ท่านควรจะปฏิบัติไปตามนั้น อย่างไรก็ตามในบางกรณีการจัดเก็บข้อมูลของพนักงานของท่านไว้ที่หน่วยงาน อาจจะช่วยอำนวยความสะดวกได้มาก ตัวอย่างต่อไปนี้เป็นการจัดเก็บแบบรายบุคคล

ชื่อ/สกุล..... ตำแหน่ง..... วันที่แต่งตั้ง.....					
วัน เดือน ปี	ความจำเป็น ที่ต้องอบรม	การฝึกอบรม ที่ได้รับ	วัน เดือน ปี	โดย	ข้อคิดเห็น

1.3 การพัฒนาพนักงานเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้า

ทีมงาน หมายถึงอะไร ความหมายของทีมงานได้รวมเอากิจกรรมต่าง ๆ ไว้ดังนี้

- คัดเลือกและพัฒนาผู้เล่นที่มีทักษะเฉพาะตัว
- วางผู้เล่นในตำแหน่งที่เหมาะสม ที่เขาจะสามารถแสดงทักษะเฉพาะตัวให้เป็นประโยชน์ต่อทีมโดยรวม
- พัฒนากลวิธีที่จะให้เกิดผลดีที่สุดแก่ทีม
- ตรวจสอบว่าผู้เล่นแต่ละคนเล่นตามแผน
- จัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และจัดสภาพแวดล้อมที่จะช่วยเสริมสร้างและรักษาทักษะของผู้เล่น

หากผู้เล่นทุกคนคิดว่าตนคือสมาชิกของทีมงาน ทุกคนจะมีบทบาทสำคัญ แต่หัวหน้างานหลายคนที่ประเมินพนักงานของตนต่ำกว่าความเป็นจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นพนักงานใหม่ที่ยังไม่เคยมีประสบการณ์หรือบัณฑิตจบใหม่ หรือแม้แต่พนักงานเก่ากลุ่มที่มีอายุเกิน 40 ปี เมื่อต้องได้รับการฝึกอบรมใหม่มักได้รับการประเมินความสามารถต่ำกว่าความเป็นจริง หัวหน้างานที่คิดเช่นนี้มักจะพยายามสรรหาผู้ที่มีความชำนาญที่ตนต้องการ และมองข้ามพนักงานที่มีศักยภาพ แต่ยังไม่ได้รับการขัดเกลาและพัฒนาที่มีอยู่

คำกล่าวของ **เกอเต้** นักเขียนชาวเยอรมันได้สรุปแนวคิดดังกล่าวไว้อย่างดี เขากล่าวไว้ว่า “ถ้าท่านปฏิบัติต่อบุคคลเช่นที่เขาเป็น เขาจะยังคงเป็นดังเช่นที่เขาเป็น ถ้าท่านปฏิบัติต่อเขาอย่างที่ท่านอยากให้เขาเป็น หรือควรจะเป็น เขาจะกลายเป็นเช่นนั้น”

ในการพัฒนาคนของท่านมีกิจกรรมหลายอย่างที่ท่านจะทำได้ อาทิ การหมุนเวียนงานและการมอบหมายหน้าที่

การหมุนเวียนงาน หมายถึงการฝึกอบรมให้พนักงานทำงานได้มากกว่า 1 งาน ซึ่งแสดงไว้ในแผนผังหน้า 28 เมื่อพนักงานคนใดไม่อยู่ ท่านก็ไม่จำเป็นต้องละหน้าที่ไปลงมือทำงานของพนักงาน ซึ่งงานอื่นที่สำคัญกว่าอาจได้รับผลกระทบ

ไม่ควรมีการย้ายพนักงานคนหนึ่งคนใดไปทำงานอื่นจนกว่าเขาจะทำงานในปัจจุบันได้ดีเสียก่อน งานต่างๆ แตกต่างกันในเรื่องของความยากง่าย และคนเรามีความเร็วในการเรียนรู้แตกต่างกัน ดังนั้นท่านควรระมัดระวังอันตรายที่เกิดจากการเปลี่ยนผู้ปฏิบัติงานในวาระต่างๆ แต่สำหรับงานแต่ละงาน ท่านควรฝึกอบรมพนักงานให้ทำได้มากกว่า 1 คน

การมอบหมายหน้าที่ หมายถึงการมอบความรับผิดชอบ อำนาจตัดสินใจดำเนินการ และโอกาสที่จะจัดการกับรายละเอียดต่างๆ ของงาน และการรายงานผลกลับมายังท่าน การมอบหน้าที่ คือ การเปิดโอกาสให้พนักงานได้ทำงานที่ท้าทายความสามารถ ได้เห็นว่าตนเองสามารถทำอะไรได้บ้าง ดังนั้นควรมอบหมายงานให้พนักงานแต่ละคนได้ทดสอบความสามารถของตนบ้างเป็นครั้งคราวในหลายสถานการณ์ (มิใช่ทำกันเพียงครั้งเดียว) และส่งเสริมให้กำลังใจ พัฒนาทักษะและความเชื่อมั่นในตนเองด้วย ถ้าท่านไม่ทำ ท่านจะไม่รู้เลยว่าพนักงานมีความสามารถอะไรบ้างที่แฝงเร้นอยู่ซึ่งกำลังคอยการพัฒนาจากท่าน

ท่านไม่ควรมอบหมายหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและการควบคุมงานของหน่วยงาน หรือที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางวินัย การให้ข้อเสนอแนะด้านการพนักงาน หรือการให้คำปรึกษาหารือแก่พนักงาน

ยกตัวอย่าง งานที่มอบหมายหน้าที่ได้ เช่น งานที่ปฏิบัติเป็นประจำ
แนวทางที่จะให้ไว้ ณ ที่นี้คือ ท่านควรมอบหมายหน้าที่แก่พนักงานระดับ
ปฏิบัติการที่อาวุโสที่สุดและมีความสามารถที่จะทำได้

แม้ว่าท่านจะได้มอบหมายหน้าที่ไปแล้ว แต่ความรับผิดชอบนั้น
ยังเป็นของท่านอยู่ การมอบหมายหน้าที่จึงเป็นเรื่องของความไว้วางใจ
บางคนอาจทำผิดพลาด หรือบางคนอาจไม่ทำวิธีเดียวกับที่ท่านทำ บางคน
อาจต้องช่วยเหลือมากกว่าคนอื่น ๆ ดังนั้นบทบาทของท่านคือการฝึกอบรม
คนเหล่านี้ ให้กำลังใจ ให้ความมั่นใจ ซึ่งเกิดขึ้นพร้อมกับความสามารถ
และคอยให้ความช่วยเหลืออยู่เบื้องหลังเมื่อเขาต้องการ

เมื่อมอบหมายหน้าที่ ขอให้มองหาวิธีการใช้ประโยชน์จากความสามารถ
ของพนักงานทุกคน ทั้งที่ยังหนุ่มสาวและที่มีอายุ พวกเขามีความ
สามารถประจำตัวที่ยังไม่ถูกพบและยังต้องการเรียนทักษะใหม่ ๆ อีกด้วยซึ่ง
ท่านเองต้องมีความกล้าที่จะมอบหมายหน้าที่ และนี่คือการวัดความมั่นใจ
ของท่านเองอีกวิธีหนึ่ง จากนั้นท่านจึงวางเป้าหมายที่ชัดเจน และกำหนด
ส่งรายงานความก้าวหน้าทุกระยะ

ถ้าท่านไม่สามารถพัฒนาความสามารถของพนักงานในหน่วยงานได้
ฝ่ายบริหารอาจมองว่าท่านเป็นคนเดียวที่มีทักษะและความรู้ที่ต้องการ
ในจุดนั้น ท่านอาจจะได้โอกาสก้าวหน้าไปกว่านี้

ท่านมอบหมายหน้าที่ด้วยวิธีใด วิธีหนึ่งก็คือ

(ก) **ทำรายการงานต่าง ๆ ในหน่วยงาน** ตามลำดับความสำคัญ
และแสดงเวลาที่ไปปฏิบัติงานแต่ละงานตลอด 4 สัปดาห์ หรือ 160 ชั่วโมง

(ข) ทำเครื่องหมายที่ท่านต้องปฏิบัติด้วยตนเอง และให้เหตุผลโปรดหลักเลียงที่จะระบุงานที่ท่านทำเพราะชอบ

(ค) จัตุวางแผนการมอบหมายหน้าที่ ที่เปิดโอกาสให้ทุกคนได้ปฏิบัติงานในส่วนต่างๆ โดยได้รับการฝึกฝนในงานเหล่านั้นเป็นอย่างดี

(ง) ติดตามผล และให้การฝึกสอนงานเป็นพิเศษถ้าจำเป็น

แต่ท่านเองควรจะได้ฝึกสอนงานแก่พนักงานด้วย หรือมีการร่วมปฏิบัติงานกับหัวหน้างานอีก 2-3 คน เพื่อว่าหากท่านไม่อยู่จะได้มีผู้ปฏิบัติแทนท่านได้เพื่องานจะได้ต่อเนื่อง และเป็นวิธีหนึ่งที่จะเตรียมและทดสอบเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าต่อไป

มีวิธีให้กำลังใจพนักงานได้แสดงความคิดริเริ่ม เช่น ถ้ามีพนักงานคนหนึ่งมีปัญหาขอคำปรึกษาจากท่าน ให้ถามเขากลับไปว่า “ตามข้อเท็จจริงที่คุณรู้ คุณมีข้อเสนอแนะอะไร” แล้วจึงอภิปรายร่วมกัน วิธีนี้จะช่วยสร้างความมั่นใจให้แก่พนักงาน

2. พนักงาน

2.1 อะไรทำให้คนเราทำงานได้ดี

ถ้าเป็นคำถาม “อะไรที่ทำให้คนต้องทำงาน” อาจจะตอบได้ง่ายกว่าจากหลายๆ เหตุผล คำตอบคงจะเป็นเงิน สำหรับบางคนอาจเป็นวงสมาคม สำหรับคนอื่น ๆ อาจเป็นความทะเยอทะยาน

สิ่งเหล่านี้ผนวกกับสิ่งอื่นๆ อีกบางประการ ทำให้คนต้องมาทำงานและทำต่อไป แต่อะไรที่ทำให้เขามีความพยายามจนปฏิบัติงานได้สำเร็จตรงเวลา อะไรที่ทำให้เขาทำงานดี คำตอบคงแตกต่างกันไปสำหรับแต่ละบุคคล แต่พอจะสรุปเป็นแนวทางได้ดังนี้

- **ได้ทำในสิ่งที่มีคุณค่า - เป้าหมาย**

“งานของผมน่าสนใจและมีความหลากหลาย ผมเป็นส่วนหนึ่งของทีมงาน เราเข้าใจร่วมกันว่าทำไมงานนี้จึงมีความสำคัญ และมาตรฐานที่เราตั้งขึ้นเหมาะสมดีแล้ว”

- **ได้มีส่วนร่วม - การมีส่วนร่วม**

“คนอื่น ๆ ในกลุ่มต้องฟังผม ทุกคนฟังผม และนายผมปรึกษาหารือกับพวกเราเสมอ”

- **นับว่าเป็นคนมีค่า - การยกย่อง**

“พวกเขานับถือผมและสิ่งที่ผมทำ ผมได้รับความเชื่อถือเพราะทำงานดี และได้รับความช่วยเหลือเมื่อทุกซ์ร้อน ผมรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของทีม”

- **ได้รับรู้เหตุการณ์ต่าง ๆ - การสื่อสาร**

“ผมรู้ว่าผมทำงานได้ดีแค่ไหน เกิดอะไรขึ้นและทำไม เราได้พูดคุยและเตรียมการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้าเสมอ ความคิดของเราเป็นที่ต้องการเสมอ”

- **ได้รับในสิ่งที่ควรค่า - ค่าจ้างที่เป็นธรรม**

“ค่าตอบแทนที่ผมได้รับเหมาะสมกับความสามารถ สภาวะการณ์ความสำคัญของงาน และความพยายามที่ได้ทุ่มเทเมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่น ๆ”

พนักงานของท่านจะพูดเช่นนี้บ้างหรือไม่ ถ้าไม่ท่านควรจะทำอะไร

หากท่านต้องการให้หน่วยงานแสดงความภาคภูมิใจในงาน มีประสิทธิภาพการทำงานสูง มองหาวิธีการที่ดีกว่า แต่ละคนจะต้องรู้สึกว่าเขาได้รับสิ่งต่อไปนี้อย่างต่อเนื่อง พนักงานจะสนับสนุนเรื่องที่ตนมีส่วนร่วมและจะตอบสนองต่อความท้าทาย เป้าหมายที่ตนสามารถฟันฝ่าไปได้ นี่คือนิ่งในความรับผิดชอบที่ท่านต้องทำอย่างต่อเนื่อง

2.2 การแนะนำงานหรือการสั่งการ

ท่านต้องส่งข้อมูลไปให้พนักงานตรวจสอบและควบคุมการปฏิบัติงาน ซึ่งวิธีการที่ใช้อาจแตกต่างกันไป คือ การสั่งการ การขอร้อง การให้คำแนะนำหรือขอให้อาสา ท่านต้องพิจารณาเลือกใช้วิธีที่เหมาะสมที่สุดสำหรับสถานการณ์นั้น ๆ และเหมาะสมกับบุคคล

การสั่งการหรือออกคำสั่ง เป็นการสื่อสารทางเดียวที่ต้องการให้ผู้รับข้อมูลมีปฏิกิริยาในทันที ดังนั้นจึงต้องชัดเจนทั้งน้ำเสียงและความหมาย แต่ต้องใช้ให้เหมาะสมและมีเหตุผลที่จะต้องออกคำสั่งอย่างชัดเจน จึงจะเป็นการสื่อสารที่ได้ผล แต่พอใช้กับผู้ที่ยี่นน้อยอาจทำให้เขาโกรธเคืองได้

การขอร้อง เป็นวิธีการที่เป็นส่วนตัวมากกว่า และเป็นกลวิธีที่จะขอความร่วมมือ มักเป็นวิธีที่ใช้สื่อสารกับพนักงานที่วัยวุฒิสูงหรือมีประสบการณ์การทำงานมานาน หรือขาดความมั่นใจในงาน

การแนะนำ นับเป็นการขอร้องอย่างกรายๆ ที่เปิดโอกาสให้ปฏิเสธได้ จำกัดการใช้เฉพาะกับพนักงานที่มีประสบการณ์และเป็นที่ไว้วางใจได้ หรือใช้ในโอกาสที่ท่านต้องการกระตุ้นความคิดริเริ่ม

การขอให้อาสา อาจเป็นประโยชน์ หากงานที่จะมอบนั้นยากหรือไม่เป็นที่น่าพอใจ หรือไม่เหมาะที่จะมอบให้ใครคนใดคนหนึ่งปฏิบัติ หากพนักงานมีขวัญกำลังใจต่ำ อาจไม่มีผู้ใดสมัครเลย

หลักการเลือกใช้อย่างง่าย ๆ คือ ถามตัวท่านเองว่า “คำสั่งชนิดใดที่ฉันไม่ชอบใจ” ใช้ความรู้สึกของท่านเองชี้แนะ

2.3 การดำเนินการกับข้อร้องเรียนและการร้องทุกข์

การร้องทุกข์เป็นสภาวะการณ์ หรือการกระทำที่เกิดขึ้นเพราะผู้ร้องเรียนคิดว่าตนได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม ถ้าเขาจินตนาการไปว่าเขามีข้อร้องทุกข์ เขาก็จะมีข้อร้องทุกข์

หากพนักงานของท่านสักคนร้องทุกข์ หรือท่านคิดว่าเขาต้องการร้องทุกข์ ท่านควรจะดำเนินการทันทีตั้งแต่ยังเป็นปัญหาเล็กน้อย เพื่อว่าจะได้ไม่ลุกลามเป็นปัญหาใหญ่ต่อไป การดำเนินการกับข้อร้องทุกข์อย่างถูกต้อง มีขั้นตอน 4 ขั้น ดังนี้

1. ฟังอย่างเปิดใจ

- ฟังอย่างอดทน แม้ว่าจะเห็นว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย
- ส่งเสริมให้เขาเล่าเรื่องจนจบ

- ถามถึงเหตุผลที่ทำให้คิดเช่นนั้น หรือทำไมจึงคิดว่ามันเป็นเช่นนั้น
- อภิปรายแต่ไม่ได้แย้ง
- พิจารณาไปถึงอาการที่เป็นสาเหตุหลัก ซึ่งไม่จำเป็นว่า จะต้องเป็นอาการที่โดดเด่นหรือปรากฏก่อน
- บางกรณีเขาอาจจะไม่ได้พูดออกมา อาจใช้วิธีเขียนก็ได้

2. รวบรวมข้อมูลทั้งหมดทันทีด้วยการ

- กระตุ้นให้เขาเล่าเรื่องมาร้องทุกข์
- ได้ถามอย่างรอบคอบ พยายามแยกแยะว่าอะไรคือข้อเท็จจริง อะไรคือความคิดเห็น
- พูดคุยกับบุคคลอื่น หรือดูบันทึก ประวัติต่าง ๆ ถ้าจำเป็น
- ถ้าจำเป็น ควรปรึกษากับผู้บังคับบัญชาระดับเหนือขึ้นไป
- อย่าได้ด่วนสรุปเร็วเกินไป

3. ดำเนินการทันทีและอย่างเป็นธรรม

ประการแรก ถามตนเองว่า

- เป็นความรับผิดชอบของท่านใช่หรือไม่
- ท่านมีอำนาจที่จะดำเนินการหรือไม่
- ท่านจะดำเนินการแก้ไขเองได้หรือไม่

หรือ

- จะแนะนำให้ทำอะไร
- จำเป็นต้องติดตามผลในเรื่องใดบ้าง

ลำดับต่อไป

- ปรึกษากับหัวหน้างานถ้าจำเป็น หรือท่านมีอำนาจหน้าที่ที่จะทำได้
- อย่ารีรอหรือโยนให้คนอื่น ถ้าเป็นเรื่องในอำนาจหน้าที่ของท่าน
- พยายามรักษาหน้า ถ้าหากเขาไม่ใช่คนผิด
- ถ้าท่านไม่ใช่คนที่ตัดสินใจได้ ขอให้บอกเขาไปตามตรงและให้เหตุผล ถ้าท่านรายงานขึ้นไปควรให้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงทั้งหมดทุกด้าน ไม่ใช่เฉพาะด้านที่สนับสนุนข้อคิดเห็นของท่านเท่านั้น
- ถ้าท่านปฏิเสธ จะต้องมียุทธศาสตร์สนับสนุน
- พร้อมทั้งจะตอบข้อสงสัยของพนักงาน
- อย่าใช้อำนาจหน้าที่บังคับให้ตัดสินใจ
- อย่าลงมือแก้ปัญหาอย่างหุนหันพลันแล่น คิดอย่างรอบคอบไม่เพียงแต่สิ่งที่ท่านจะทำ แต่ให้คิดไปถึงผลที่เกิดขึ้นตามมาด้วย

4. การติดตามผล

- เพื่อความมั่นใจว่าได้ดำเนินการไปถูกต้องแล้ว และได้แก้ที่สาเหตุ ไม่ใช่แก้ที่ผลกระทบ
- เพื่อรายงานการดำเนินการกับข้อร้องทุกข์ที่เป็นเรื่องสำคัญ และได้แก้ไขไปแล้วให้ผู้จัดการและผู้ที่ท่านไปขอคำปรึกษาทราบ

ข้อร้องทุกข์อาจเป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างท่านกับหัวหน้าคนงาน หรือตัวแทนสหภาพ ทุกฝ่ายต่างมีงานต้องปฏิบัติ และการขีดเส้นตายก็มีใช้วิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดเสมอไป จึงควรมีการคุยกันอย่างเปิดใจ เพื่อสืบหาข้อเท็จจริงอย่างละเอียด ไม่นำอารมณ์ต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง ท่านจะได้รับความนับถือและผลดีติดตามมา และท่านจะมั่นใจได้ว่าการกระทำของท่านจะนำแสงสว่างมาสู่สถานการณ์ที่เป็นปัญหานั้น

2.4 การรักษาวินัย

หรืออาจจะใช้ข้อหัวข้อว่า “วิธีการแก้ไขพนักงานที่บกพร่องทางวินัย” เพราะเป้าหมายของท่านคือ การปรับปรุง ไม่ใช่ลงโทษ มีวิธีการรักษาวินัยอยู่ 2 ทางคือ

(ก) ทางบวก

- ดักเตือน และให้กำลังใจให้ปฏิบัติอยู่ในกฎระเบียบ
- ให้ความช่วยเหลือในเชิงสร้างสรรค์
- พัฒนานิสัยการทำงานที่ถูกต้อง
- ช่วยให้พนักงานแก้ไขตนเองโดยไม่ขายหน้า

(ข) ทางลบ

- ใช้อำนาจและการขู่เพื่อให้เกิดผล
- ใช้การลงโทษ และความกลัวเกรง

พนักงานต้องการรู้และมีสิทธิที่จะรู้ว่า เขาอยู่ในจุดใด และกฎเกณฑ์ต่างๆ มีอะไรบ้าง อย่างชัดเจนพอสมควร นี่คือการเตือนเพียงประการเดียวที่วินัยจะเป็นที่ยอมรับได้

เมื่อเอามือแตะเตาร้อน ๆ เราจะชักมือออกทันที เปรียบได้กับการใช้วินัย จะต้องดำเนินการทันที มีการตักเตือน มีการใช้อย่างสม่ำเสมอ และไม่เห็นแก่ผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะ อารมณ์โกรธหรืออารมณ์ใด ๆ จะช่วยไม่ได้เลย เพราะ

- ท่านได้รับคำเตือนแล้ว - ท่านรู้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นถ้าแตะเตาไฟร้อน ๆ
- การลงโทษจะต้องใช้อย่างเสมอหน้ากันหมด - ทุกคนจะได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกัน
- การลงโทษจะต้องไม่เห็นแก่ผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะ - การที่มือพองไม่ใช่เพราะว่าเขาคือเขา แต่เพราะเขาแตะเตาที่กำลังร้อน

ดังนั้นวินัยจึงเกี่ยวข้องกับการกระทำ ไม่ใช่ตัวบุคคล

แต่ในบางเรื่องที่เป็นเรื่องละเอียดอ่อน ท่านควรขอคำแนะนำจากผู้จัดการเพื่อให้แน่ใจว่า

- ท่านมีอำนาจดำเนินการทางวินัยในเรื่องใดบ้าง
- การติดต่อกับหัวหน้าคนงานหรือตัวแทนสหภาพในเรื่องวินัยจะมีสาระในเรื่องใด ๆ บ้าง
- เมื่อมีปัญหาทางวินัยเกิดขึ้น ท่านควรจะทำอะไรบ้าง

เมื่อเกิดปัญหาทางวินัยขึ้นอย่างน้อยที่สุด ท่านควร

- (ก) มีข้อเท็จจริงทั้งหมด และตรวจสอบความถูกต้อง
- (ข) หาเหตุผลที่แท้จริงที่ทำให้เกิดเหตุการณ์นั้น
- (ค) มีความเข้าใจกฎระเบียบต่าง ๆ เป็นอย่างดี รวมไปถึงเข้าใจนโยบายทางวินัยในบางกรณีที่ได้พิจารณาตามข้อเท็จจริงไปแล้ว

การดำเนินการทันทีเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับเรื่องมาร้องทุกข์ แต่จะต้องเป็นการดำเนินการที่ถูกต้องด้วย และยังต้องติดตามผลว่าเรื่องนั้นได้คลี่คลายไปอย่างน่าพอใจ อย่างไรก็ดีตามไม่ควรผลิผลลามดำเนินการ ขอให้คิดพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ และผลที่จะเกิดตามมาก่อน เป้าหมายของท่านคือ การแก้ไข ซึ่งก็คืออีกรูปแบบหนึ่งของการฝึกอบรม

หลักการพื้นฐานสำหรับวิทยากร คือ จะใช้ภาษาที่ตนเองชอบหรือไม่ก็ได้ แต่หลักการสำคัญคือการใช้ภาษาที่ถูกต้อง

2.5 พนักงานที่มาจากต่างวัฒนธรรม

ในหมู่พนักงานของท่านอาจมีคนหลายสัญชาติมาร่วมงานด้วย ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจะมาจาก 2 แหล่ง คือ

ก ปัญหาเรื่องภาษา

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่เรียนยากมากที่สุดภาษาหนึ่งของโลก นอกจากนี้ยังมีศัพท์เฉพาะวิชา หรือศัพท์แสดงอีกมากมาย ถ้าท่านถามว่า “เข้าใจไหม?” มักได้คำตอบว่า “ครับ” ซึ่งอาจจะไม่ได้หมายความว่าคำตอบ แต่อาจเป็นการแสดงอหังการของผู้ตอบหรือไม่ต้องการมีส่วนร่วมก็ได้ ถ้าท่านถามว่า “คุณไม่ค่อยสบายใช่ไหม?” ถ้าพนักงานตอบว่า “ใช่” สำหรับชาวโพลินีเซียน หมายถึง “ใช่ ฉันไม่สบาย” แต่ในภาษาอังกฤษถ้าตอบว่า “ใช่” หมายความว่า “ใช่ ฉันสบายดี”

ควรใช้คำพูดง่าย ๆ ประโยคสั้น ๆ มีความอดทน และขอให้เขาพูดอีกครั้งถ้าท่านไม่เข้าใจ นอกจากนี้อาจใช้วิธีเขียน ภาพวาด หรือ

ล่ามถ้าจำเป็น นอกจากนี้อาจพิมพ์คำสั่งหรือคำประกาศ หรือแผนปฏิบัติงาน
หลายภาษา ก็จะเป็นประโยชน์กับพนักงานที่เป็นคนต่างชาติมาก

ข ความแตกต่างทางวัฒนธรรม

จะแตกต่างกันไปตามดินที่มาจาก แต่ท่านควรพยายามเข้าใจ
ความผิดแผกแตกต่างเหล่านั้น ซึ่งมีผลไปถึงงานและมนุษยสัมพันธ์
ยกตัวอย่าง ความผูกพันเกี่ยวข้องกันในครอบครัว อาจจะสำคัญยิ่งกว่า
การทำงาน บางครั้งพิธีการทางวัฒนธรรมอาจตรงกับชั่วโมงทำงาน
เป็นต้น

ถ้ามีกลุ่มพนักงานที่มีเชื้อชาติ หรือสัญชาติเดียวกันเป็นกลุ่มใหญ่
ควรมีคนกลางเป็นผู้ติดต่อในเรื่องต่าง ๆ จะเป็นประโยชน์มากที่สุด

สิ่งสำคัญคือ ปฏิบัติกับแต่ละคนเสมอบุคคลคนหนึ่ง ซึ่ง
มีความภาคภูมิใจในเชื้อชาติของตน และมรดกทางวัฒนธรรมของตนเอง
ด้วยการแสดงความนับถือ ให้ความอบอุ่นเป็นกันเอง ความอดทน และ
ความเข้าใจ

2.6 การสื่อสาร

การสื่อสาร หมายถึง การส่งความหมายข้ามไปโดยใช้สะพาน
แห่งความเข้าใจ

ความมีประสิทธิภาพในฐานะหัวหน้างานโดยรวมแล้วจะขึ้นอยู่กับ
ความสามารถในการสื่อสาร ไม่ว่าท่านจะรู้อะไรหรือเชี่ยวชาญในเรื่องใด
งานของท่านคือทำให้งานสำเร็จโดยใช้บุคคลอื่น ดังนั้นท่านจึงต้อง
สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพด้วย ส่วนข้อความที่สื่อสารนั้น ไม่ใช่
สิ่งที่**ท่าน**บอกแก่เขา แต่เป็นสิ่งที่**เขา**ได้ยินและเข้าใจ ด้วยเหตุนี้ท่านจึง
ต้องการข้อมูลย้อนกลับเพื่อจะมั่นใจได้ว่าเขาเข้าใจถูกต้องแล้ว

การทะเลาะวิวาทและการหยุดงานที่เกิดในวงการอุตสาหกรรม ในอัตราส่วนอย่างน้อยสองในสามมีสาเหตุมาจากการสื่อสารที่ขาดตอน ความไม่เข้าใจกันจึงเป็นสาเหตุไปสู่ความสับสน ความผิดพลาด การสูญเสียและอุบัติเหตุ และทำให้ผู้คนต่อต้านซึ่งกันและกัน ปัญหาการสื่อสาร นำความยุ่งยากมาให้หัวหน้างานมากกว่าเรื่องอื่นๆ

ดังนั้น ท่านจึงต้องรับผิดชอบให้มีการสื่อสารที่ดีใน 3 ทิศทาง คือ

1. การสื่อสารกับฝ่ายบริหาร การตัดสินใจต่างๆ มีที่มาจากข้อเท็จจริงที่เป็นที่รับรู้กันดี และผู้จัดการคาดหวังว่าท่านจะรายงานให้เขา รู้เกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ดังนี้

- รายงานเรื่องต่างๆ และผลการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ
- เรื่องที่จะนำไปสู่ความไม่ลงรอย และข้อถกเถียง
- แนวโน้ม ทศนคติ ขวัญและกำลังใจของพนักงาน

2. การสื่อสารกับพนักงาน พนักงานคาดหวังว่าเขาจะได้รับรู้เรื่องราวความเป็นไปที่เขาสนใจ และที่มีผลกระทบกับเขา พนักงานแต่ละคนเป็นนักประชาสัมพันธ์ขององค์กรและของหน่วยงาน เขาเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงานทราบเท่าที่เขาารู้สึกเช่นนั้น ดังนั้นความจำเป็นที่จะต้องรู้ว่าเกิดอะไรขึ้นจึงสำคัญสำหรับพนักงานทุกคน

3. การสื่อสารกับหัวหน้างานคนอื่น ๆ หน่วยงานของท่านเป็นส่วนหนึ่งของกิจการ และถ้าจะบรรลุเป้าหมายโดยรวม ทุกหน่วยงานจะต้องทำงานให้ประสานสอดคล้องกัน แลกเปลี่ยนข้อมูลทั้งที่เป็นข้อเท็จจริง และแนวโน้มต่างๆ

แต่ในขณะเดียวกัน ฝ่ายบริหาร พนักงาน และหัวหน้างานอื่น ๆ
จะสื่อสารกับท่าน ดังนั้นงานของท่านคือ ฟัง ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่าย

ข้อแนะนำสำหรับการฟังที่ถูกต้อง

- ไม่ขัดจังหวะ
- ไม่สรุป
- พยายามเข้าใจเหตุผลที่แฝงอยู่ในข้อความ
- ถ้าเพื่อให้เข้าใจกระจ่างขึ้น
- อย่าแสดงปฏิกิริยาเร็วเกินไป
- รวบรวมข้อมูลทั้งหมด อย่าคิดว่า “ฉันตัดสินใจได้แล้ว ไม่ต้องการข้อมูลอีกเพราะจะทำให้ฉันสับสน”

คนที่สามารถเข้าใจเหตุผลของกันและกันได้ มักจะเห็นพ้องกันเมื่อเข้าใจในประเด็นที่พูดกัน เขาชอบที่จะหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบโดยการสร้างกำแพงขวางกั้นความเข้าใจ ซึ่งจะทำให้ความหมายของข้อความที่สื่อสารกันบิดเบือนไป

น้ำเสียงก็สำคัญเช่นกัน ถ้าท่านถามใครสักคนด้วยน้ำเสียงปกติ “คุณกำลังทำอะไร?” ท่านจะได้คำตอบทันที แต่ถ้าท่านใช้น้ำเสียงที่เย้ยหยัน ท่านจะได้รับปฏิกริยาในท่านองเดียวกันก่อนที่จะจะคิดถึงคำถาม

ถ้าในครั้งต่อไปที่ท่านต้องเผชิญหรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับปัญหาบุคลากร ขอให้มองไปที่ความไม่เข้าใจกันและการสื่อสารที่ขาดตอนเป็นประการแรก ท่านก็จะหาสาเหตุของปัญหาได้ไม่ยาก

การสื่อสารที่ดีจะเสริมสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน

2.7 การบริหารความเปลี่ยนแปลง

ความเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่จะต้องเกิดขึ้น สรรพสิ่งย่อมต้องมีดิ้นขึ้น แตกสลาย ทำลายลงหรือเปลี่ยนแปลง และเทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้กระบวนการทำงานของเราเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องเพราะในสภาพแวดล้อมที่คุ้นเคย เขาจะรู้สึกปลอดภัย มั่นใจ และสะดวกสบาย ส่วนความเปลี่ยนแปลงทำให้เขาต้องเปลี่ยนสถานที่ รู้สึกไม่มั่นคง และเป็นกังวล

ในฐานะหัวหน้างาน ท่านจะต้องนำความเปลี่ยนแปลงมาสู่หน่วยงาน ส่วนวิธีที่จะหลีกเลี่ยงความยุ่งเหยิง คือต้องให้พนักงานของท่านรับรู้ความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลง และความเปลี่ยนแปลงที่เรามุ่งหวังนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ท่านต้องพูดคุยกับพนักงานเพื่อให้ความมั่นใจที่เกี่ยวกับผลกระทบที่ตามมา และเพื่อขอความสนับสนุนและความร่วมมือ

วิธีการหนึ่งที่จะขอแนะนำคือ

- ระบุผลที่จะต้องเกิดเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง
- วิเคราะห์และวางแผนการเปลี่ยนแปลง
- อภิปรายกับผู้ที่เกี่ยวข้อง
- ทำให้เกิดการยอมรับกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
- ตรวจสอบขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นดำเนินการเปลี่ยนแปลงอย่างละเอียด เพื่อจะมั่นใจได้ว่าดำเนินไปตามแผน
- ติดตามผลเพื่อให้แน่ใจว่าได้บรรลุตามที่มุ่งหวังแล้ว

บางกรณีการจัดทำตารางเวลาจะเป็นประโยชน์ในระหว่างการทดลองงานหรือการทำโครงการนำร่อง รวมไปถึงการติดตั้งเครื่องในท้ายสุด แนวปฏิบัติที่ง่ายแก่การจดจำคือการวางแผนเพื่อพนักงาน ควรทำร่วมกับการวางแผนกับพนักงานไว้ด้วย เพราะฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับการเปลี่ยนแปลงจะได้ไม่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการเปลี่ยนแปลงของพนักงาน

*****

ความรับผิดชอบอีกประการหนึ่งสำหรับหัวหน้างาน คือ
ความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน

อุบัติเหตุ คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยมิได้คิดล่วงหน้า ซึ่งมีสาเหตุจากการกระทำ หรือสภาพที่ขาดความปลอดภัย หน้าที่ของท่านคือต้องรู้ว่ามีอันตรายเหล่านั้นคืออะไร และดำเนินการแก้ไขโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งนี้ต้องอาศัย

ก ภาวะผู้นำของท่าน และความร่วมรับผิดชอบของพนักงาน

- การกระทำของท่านมีน้ำหนักมากกว่าคำพูด ดังนั้นท่านจะต้องประพฤติเป็นตัวอย่างที่ดีตลอดเวลา ท่านไม่ควรยอมรับเงื่อนไขใดๆ ที่จะเป็นอันตรายกับการเสี่ยงภัย
- ความรับผิดชอบต่อสภาพที่ทำงานให้ปลอดภัย และมีการป้องกันอันตรายให้กับสมาชิกภายในหน่วยงานต้องมีส่วนร่วมโดยมีท่านเป็นผู้ดูแลและสนับสนุนให้พนักงานทุกคนตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องความปลอดภัยในการทำงาน และจัดสถานที่ทำงานให้ปลอดภัยจากอันตราย

ข การกำหนดเป็นกฎและระเบียบปฏิบัติ

- พระราชบัญญัติบางบทกำหนดให้โรงงานหรือบริษัทต่างๆ มีมาตรการป้องกันอันตราย เช่น พระราชบัญญัติการก่อสร้าง พระราชบัญญัติโรงงาน เป็นต้น
- สอบถามจากผู้จัดการถึงความรับผิดชอบด้านความปลอดภัยในแง่กฎหมาย ถ้าเป็นไปได้ควรเขียนไว้ให้ชัดเจน และแจ้งให้พนักงานเข้าใจ หรือติดประกาศไว้

ค การรักษาที่ทำงานให้ปลอดภัย

- ดูแลอาคารสถานที่ให้สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่รกรุงรัง รักษาโรงงาน เครื่องจักร เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งานได้ มีการใช้เสื้อคลุมและฝกนิสัยการทำงานที่ปลอดภัย
- ส่งเสริมพนักงานให้สอดส่องดูแลที่ทำงานอย่างละเอียดลออทุกวัน รวมทั้งมองหาสิ่งทีอาจเป็นอันตรายได้
- ผลัดกับหัวหน้างานคนอื่นออกตรวจหน่วยงานของอีกฝ่ายอย่างเข้มงวด

ง การฝึกอบรมการรักษาความปลอดภัยและฝึกปฏิบัติตัวเมื่อมีเหตุฉุกเฉิน

- พนักงานจำเป็นต้องรู้วิธีใช้เครื่องจักรอย่างปลอดภัย การใช้แวนป้องกันตา วิธีหนีบ จับสิ่งของที่เป็นอันตราย เทคนิคการยก ถ้าเกิดไฟไหม้ น้ำท่วม หรือแผ่นดินไหวจะต้องทำอะไร หากท่านสอนไม่ได้ ควรปรึกษากับผู้จัดการหาผู้เชี่ยวชาญมาสอน

- จัดเวลาสำหรับการฝึกอบรมนี้โดยเฉพาะ
- ฝึกปฏิบัติ

จ หน่วยปฐมพยาบาลและเครื่องมือแพทย์

- หากเป็นอุบัติเหตุที่มีเลือดออกและมีอาการช็อค จะต้องปฐมพยาบาลทันที ส่วนเรื่องอื่นๆ อาจจะคอยผู้เชี่ยวชาญมาช่วยภายหลังได้ ท่านจะแก้ไขปัญหาคือไหน
- ทราบหรือไม่ว่าการปฐมพยาบาลที่ท่านจะขอความช่วยเหลือได้ใกล้ที่สุดอยู่ที่ไหน
- ท่านควรจะได้รับ การฝึกอบรมการปฐมพยาบาลหรือไม่

ฉ ระบบการแจ้งอุบัติเหตุที่มีประสิทธิภาพ

- กฎหมายกำหนดไว้ว่า ต้องบันทึกการเกิดอุบัติเหตุ ซึ่งการตีความจากบันทึกเหล่านี้จะสามารถแก้ไขสาเหตุของอุบัติเหตุได้
- องค์การจำนวนมากมีแบบฟอร์มบันทึกการเกิดอุบัติเหตุอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามสิ่งที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ มี 2 ข้อ คือ
  - สาเหตุที่แท้จริงคืออะไร
  - เราจะป้องกันได้อย่างไร จึงจะไม่เกิดเหตุเช่นนี้อีก
- รายงานอุบัติเหตุควรจบด้วยข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไขปรับปรุง ซึ่งท่านจะติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะ

อุบัติเหตุในโรงงานอุตสาหกรรมเกิดโดยมีมูลเหตุเสมอ เกือบจะทุกกรณีเกิดเพราะการปฏิบัติที่ไม่ปลอดภัย หรือสภาพที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งเป็นผลมาจากการกระทำของพนักงานบางคนหรือบางกลุ่มประสบอุบัติเหตุมากกว่า งานบางงานเกิดอันตรายได้ง่ายกว่า สถิติอุบัติเหตุในบริษัทของท่านเป็นอย่างไร ท่านควรรู้

อุบัติเหตุทุกครั้งต้องสูญเสียค่าใช้จ่าย ไม่เพียงแต่ค่ารักษาพยาบาล และเงินชดเชยซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายโดยตรงเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงค่าใช้จ่ายทางอ้อม อาทิ

- เวลาของเพื่อนร่วมงาน
- เวลาของหัวหน้างาน
- เครื่องมือ เครื่องจักร หรือโรงงานชำรุด
- งานเสีย
- การผลิตสูญเสีย
- ค่าใช้จ่ายเพื่อว่าจ้างและฝึกอบรมพนักงานใหม่

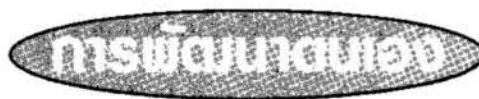
และอื่นๆ อีก ได้มีผู้ประมาณการไว้ว่า ค่าใช้จ่ายทางอ้อมเหล่านี้มีมูลค่าสูงกว่าค่าใช้จ่ายทางตรงอย่างน้อย 1 เท่า แต่สิ่งหนึ่งที่ท่านช่วยได้คือ ชักชวนให้พนักงานเห็นว่าอุบัติเหตุสามารถเกิดได้ตลอดเวลาถ้าประมาท คนจำนวนมากดำเนินชีวิตมาด้วยความเชื่อว่าอุบัติเหตุ คือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับคนอื่น

การทำงานอย่างปลอดภัย คือการสร้างนิสัยและพัฒนาทีมงาน ให้มีความภาคภูมิใจที่ทุกคนคือสมาชิกของหน่วยงานที่ไม่มีอุบัติเหตุ และสิ่งนี้คือเครื่องวัดภาวะผู้นำของท่าน แม้ว่าองค์กรของท่านจะมีพนักงานดูแลความปลอดภัย ท่านก็ยังมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบต่อความปลอดภัยของหน่วยงาน เพราะผู้ดูแลความปลอดภัยเป็นเพียงผู้ให้ความช่วยเหลือและอาจเป็นสาเหตุของอุบัติเหตุ

*****

1. การปรับปรุงตนเอง

ค วามก้าวหน้าและการพัฒนาของท่านเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง องค์กรจะจัดการฝึกอบรมและให้โอกาส แต่แรงกระตุ้นความปรารถนา ความพากเพียร พินิจและความรับผิดชอบที่จะก้าวหน้าต่อไปนั้นขึ้นอยู่กับท่าน

การทำงานหนักเพียงอย่างเดียว ไม่ใช่หนทางสู่ความก้าวหน้าในงาน ท่านต้องเตรียมตัวเพื่อภารกิจในภายหน้าด้วย พิจารณาตนว่ามีทักษะและความรู้อะไรที่ยังขาดอยู่และกำหนดแผนที่จะให้รอบรู้เชี่ยวชาญในเรื่องเหล่านั้น ในขณะที่เดียวกันฝึกพนักงานให้พร้อมที่จะทำงานของท่าน

อย่างน้อยท่านควรปรึกษาหารืออย่างเปิดเผยกับผู้จัดการปีละครั้ง ถามถึงตัวท่านเองว่า “ผมทำงานเป็นอย่างไร?” “ผมจะปรับปรุงให้ดีขึ้นได้อย่างไร?” นอกจากนี้ท่านควรสำรวจตนเองเป็นระยะๆ และวางแผนปรับปรุงข้อบกพร่องของตนเอง

จุดเริ่มต้นของตรงนี้คือ กลับไปพิจารณาหน้าที่ต่าง ๆ ในการ
พัฒนางาน ท่านบรรลุวัตถุประสงค์ทุกข้อหรือยัง อาจมีบางงานที่ท่าน
ยังไม่เคยได้รับการฝึกฝน หรือเพราะท่านไม่ชอบ สำคัญเพียงใด จุดอ่อน
ของท่านจะทำให้ความก้าวหน้าของท่านล่าช้าลงไหม การทบทวนนี้ท่าน
ควรจะต้องไม่มีเมตตาให้ตนเอง เพราะการปรับปรุงตนเอง **ขั้นแรก** คือ
ต้องรู้ว่าต้องปรับปรุงเรื่องใด **ขั้นที่สอง** คือ ทำการปรับปรุงในเรื่องนั้น

2. เจ้านายหรือผู้นำ

ท่านเป็นนาย หรือผู้นำ ท่านควบคุมดูแลพนักงานให้ทำงาน หรือ
เขาทำตามท่านเพราะเขาอยากจะทำ วิธีการดำเนินงานของท่านขึ้นอยู่กับ
หลายสิ่งหลายอย่าง เช่น ท่านเป็นคนอย่างไร ท่านเติบโตก้าวหน้ามาจาก
ภายในหน่วยหรือจากภายนอก พนักงานของท่านเข้ากันได้ดีเพียงใด
ลักษณะงานสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีอิทธิพลกับการปฏิบัติของท่าน

บางครั้งท่านอาจเป็นนาย บางครั้งก็เป็นผู้นำ และเป็นไปได้ดีเสีย
ด้วย แต่บางครั้งท่านอาจจะไม่แน่ใจว่าวิธีใดดี แนวทางที่ให้ไว้จะไม่
เปลี่ยนท่านเพียงชั่วข้ามคืน แต่ถ้าท่านคิดถึงการบริหาร เพื่อให้ท่าน
ทำงานได้ดีที่สุด ท่านจะพบว่าวิธีการจะต้องเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อม
ในขณะนั้น และสัมพันธ์กับพนักงาน ประการสำคัญ คือจะต้องให้
ความเป็นธรรมและยุติธรรม เพื่อให้พนักงานรู้ว่าเขามีท่านอยู่เคียงข้าง
เสมอ และเขาสามารถพึ่งพาท่านได้

ภาวะผู้นำ คือ การผสมผสานระหว่างองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ
คือ การชักชวน การจูงใจ และแบบอย่าง ภาวะผู้นำเกี่ยวข้องกับ

ก งาน

- กำหนดวัตถุประสงค์
- วางแผนการทำงาน
- แบ่งงาน และกำหนดการใช้ทรัพยากร
- ควบคุมประสิทธิภาพ

ข กลุ่มงาน

- กำหนดมาตรฐาน
- สร้างสปิริตของทีมงาน
- แจ้งข่าวสาร ความเป็นไปแก่ทีมงาน
- ส่งเสริมวินัยในตนเองของทีมงาน

ค พนักงานที่ทำงานดี

- ให้การยกย่องและพัฒนาความสามารถ
- ให้การอบรม
- มอบหมายหน้าที่

ดังนั้น หัวหน้างานจึงต้องตระหนักถึงความจำเป็นของงาน ของทีมงาน ของพนักงานทุกคน รวมไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างหมู่คณะ และรักษาความเชื่อใจ ความกระตือรือร้นของพนักงานไว้

ความสามารถในการเป็นผู้นำ พิจารณาได้จากความรู้ในงานและความสามารถในการมองงานนั้นในภาพรวมขององค์กร ทักษะการกำกับดูแลงาน และทัศนคติที่ทำงานมีต่อพนักงานและสิ่งที่จะจูงใจให้เขาทำตามวัตถุประสงค์

“ภาวะผู้นำ คือ องค์ประกอบของความเป็นมนุษย์ ที่เชื่อมโยงกลุ่มบุคคลเข้าด้วยกัน และจูงใจกลุ่มให้ไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ผู้นำที่ดี

ทำหน้าที่วางแผนการทำงาน จัดระเบียบและตัดสินใจ แต่เมื่อวิเคราะห์ ลึกลงไปแล้วจะพบว่ากิจกรรมทั้งสามเพียงลำพังตัวของมันจะไม่บังเกิด ผลงาน การวางแผน การจัดระเบียบงาน และการตัดสินใจ จะแฝงตัวอยู่ เยียบ ๆ จนกระทั่งผู้นำสามารถจูงใจพนักงานและนำทางพวกเขาไปสู่ เป้าหมาย ภาวะผู้นำจะเปลี่ยนศักยภาพให้กลายเป็นจริงขึ้นมา ซึ่งถือเป็น กิจกรรมสูงสุดที่ประมวลศักยภาพทั้งหมดในองค์กรและในตัวบุคคลไปสู่ ความสำเร็จ”

3. การบริหารเวลา

ท่านต้องการใช้เวลาที่มีอยู่ให้คุ้มค่ากว่าเดิมหรือไม่?

เวลาส่วนใหญ่ของท่านควรใช้ไปกับการบริหารหน่วยงาน แม้ว่า ท่านเองมีงานประจำต้องทำ แต่ควรจำกัดเวลาทำไว้ไม่เกินวันละ 2 ชั่วโมง ในแต่ละวันท่านควรจัดสรรเวลาไว้สำหรับงานสร้างสรรค์ ได้แก่ การ วางแผน การคิดปรับปรุงวิธีการทำงาน และการอบรมพนักงาน

วิธีการปรับปรุงการบริหารเวลา คือจดบันทึกงานที่ท่านทำโดยย่อ ทุกครึ่งชั่วโมงตลอด 1 สัปดาห์ ถ้าผลการบันทึกไม่เข้าประเภทกับแนวทาง ที่แนะนำไว้ข้างต้น จะต้องจัดระเบียบการใช้เวลาเสียใหม่ และอย่าลืมน คำนึงถึงเรื่องลำดับความเร่งด่วนของงาน

ท่านมีเวลาเท่านี้ ไม่มากไปกว่านี้ ความสำคัญไม่ได้อยู่ที่ชั่วโมง ทำงาน หากเป็นสิ่งที่ท่านทำในระหว่างนั้น และถ้าท่านเชื่อว่าเวลามีปิก อย่าลืมนว่าท่านเองคือนักสำรวจ

4. การตัดสินใจ

ท่านต้องตัดสินใจ และบางครั้งก็เป็นเรื่องยาก จึงขอแนะนำวิธีการที่จะเป็นประโยชน์แก่ท่าน มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1 กำหนดวัตถุประสงค์

2 บอกรายละเอียดของปัญหา

- ประเภทของปัญหา
- ประเด็นของปัญหา
- ทำไมต้องแก้ไข
- ค่าใช้จ่ายเท่าใด
- ใครเป็นผู้แก้ไข

3 คิดทางแก้ไข

- จะเป็นอย่างไรถ้าแก้ปัญหาสำเร็จ
- ใครจะได้รับผลกระทบ
- อารมณ์ความรู้สึกของท่านต่อเหตุการณ์นั้นมีอิทธิพลต่อท่านหรือไม่
- ปัจจัยภายนอกที่ควรนำมาใช้ประกอบ

4 พิจารณาทางเลือก

- ทางเลือกมีอะไรบ้าง
- คิดหาให้ได้มากที่สุดและจดไว้ทั้งหมด
- ผลสุดท้ายที่น่าจะเป็นของทางเลือกทุกทาง
- วิธีใดที่ดูเหมือนว่าจะเป็นของทางเลือกทุกทาง
- วิธีใดที่ดูเหมือนว่าจะดีที่สุดจากทุกมุมมอง

5 ดำเนินการ

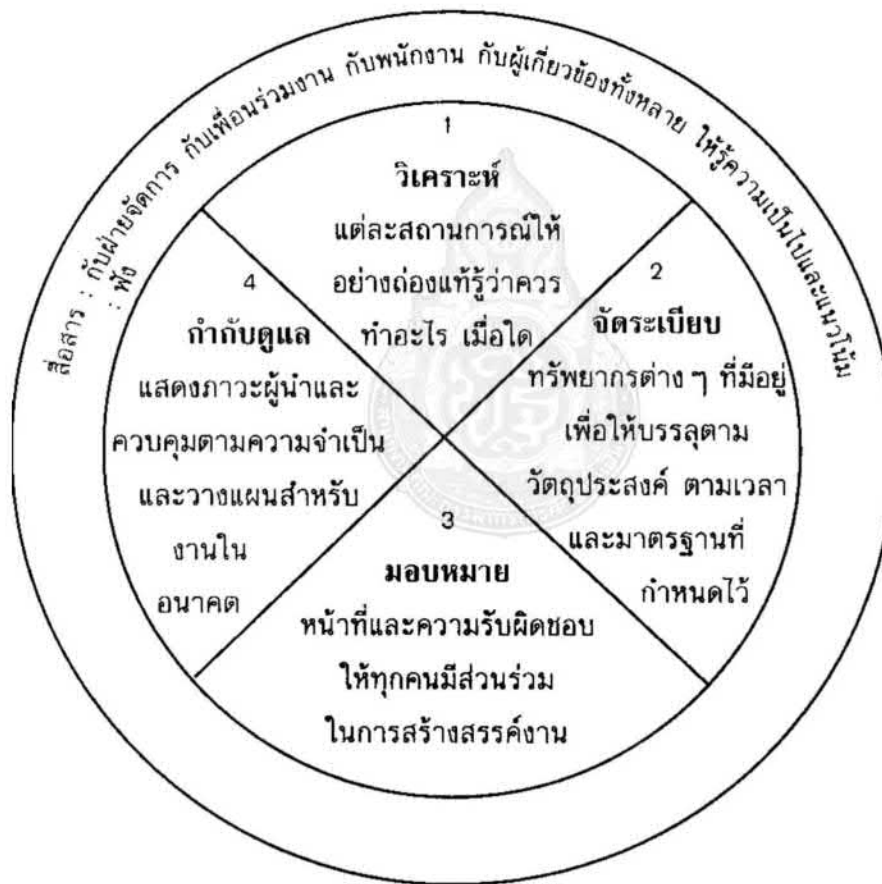
- รู้ว่าจะทำอะไรในการตัดสินใจไปเช่นนั้น
- ติดตามผลหลังจากดำเนินการ

การตัดสินใจไม่ควรพึ่งแต่ข้อเท็จจริงอย่างเดียว ต้องตั้งอยู่บนสมมุติฐานด้วย การตัดสินใจทุกครั้งย่อมต้องเสี่ยงทั้งสิ้น ถ้าหากคิดไว้อย่างละเอียดรอบคอบย่อมลดข้อผิดพลาดได้ ไม่ควรผลัสน้ำและด่วนสรุปอะไรง่าย ๆ ใช้เวลาพิจารณาศึกษาหนทางที่เป็นไปได้ แล้วจึงลงมืออย่างแท้จริง ต้องระลึกไว้ว่าความจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เกิดขึ้นได้เสมอ

มีวิธีหนึ่งที่ใช้ปรับปรุงตนเองและฝึกการตัดสินใจ คือ ครึ่งต่อไปที่ประสบปัญหาและแก้ไขไม่ได้ทันที เช่น ปัญหาที่ต้องให้ผู้จัดการสั่งการให้ลองพยายามวิเคราะห์ทางเลือกไว้เป็นข้อ ๆ ด้วยตนเอง แล้วนำทางเลือกเหล่านี้ไปเสนอ แล้วจึงเสนอความเห็นว่าจะใช้วิธีใด

การที่จะบรรลุผลสำเร็จของงานได้ ท่านจะต้องดำเนินกิจกรรมต่อไปนี้:

ในกระบวนการบริหารงาน   สิ่งที่ทำน :

ควรทำ

- รู้วัตถุประสงค์และรู้ว่าดำเนินกิจกรรมใดจึงเหมาะสม
- ชี้แจงสิ่งที่ท่านคาดหวังแก่พนักงาน
  - งานที่ต้องทำ
  - มาตรฐาน
  - ปัญหาที่อาจเผชิญ
- กระจายงานอย่างเหมาะสมตามความสามารถของพนักงาน
- ให้คำชมเชย ยกย่อง และคำวิจารณ์เชิงสร้างสรรค์
- ชื่นชมและอธิบาย
- เป็นผู้ที่เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจแก่พนักงาน
- ฟัง
- กำกับควบคุมอย่างยุติธรรมไม่เล่นพวก

ไม่ควรทำ

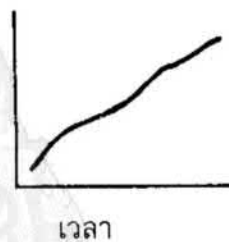
- สนใจแต่งานประจำวันเท่านั้นเรื่องอื่นไม่ต้องไปสนใจ
- ไม่จำเป็นต้องบอกอะไรกับพนักงานมากนัก แค่ว่าหวังผลที่ดีก็พอ
- มอบหมายงานจนล้นเกินแก่คนที่เต็มใจทำงาน หรือไม่มีปากเสียง และคาดหวังจากทุก ๆ คนเหมือนกัน
- ปลดปล่อยพนักงานอยู่ในความสับสน
- กล่าวโทษพนักงานต่อหน้าธารกำนัล
- พุดอวดตัวเอง
- ไม่รักษาคำพูด
- ไม่ดำเนินการกับผู้ทำงานไม่ดี

- แสดงความเชื่อมั่นในตัวพนักงาน และพร้อมให้ความช่วยเหลือเมื่อเขาต้องการ
- ช่วยให้นักงานพัฒนาขีดความสามารถ และผลักดันให้ก้าวหน้าตามความรู้ความสามารถ
- มองด้วยสายตาวกกว้างไกลเห็น
- หายใจรดคิระะ
- พอใจเพียงทำงานให้แก่แผนกของตนเอง

เป้าหมายของท่านคือ

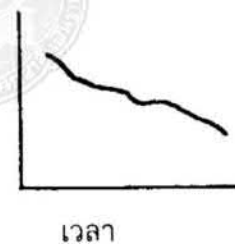
พนักงาน

ผลงาน

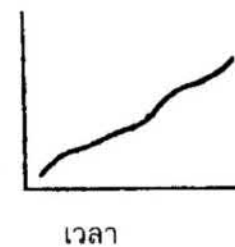
ผลผลิต

ค่าใช้จ่าย

การพัฒนา

การเติบโต

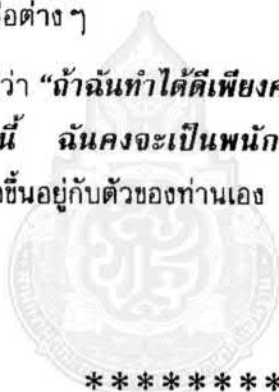

หน้าที่ของท่านในฐานะหัวหน้างาน คือ การเป็นผู้นำและการผลิตผลงานที่มีคุณภาพและปริมาณงานสูงโดยประหยัดค่าใช้จ่าย ภายในเวลาที่กำหนด และในบรรยากาศการทำงานที่ส่งเสริมขวัญและกำลังใจแก่พนักงาน

หนังสือคู่มือเล่มนี้หวังที่จะให้แนวทางการบริหารงานเบื้องต้นแก่ท่าน หากท่านต้องการความช่วยเหลือมากไปกว่านี้ ควรสอบถามจากผู้จัดการของท่านหรือฝ่ายการพนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม หรือค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสือต่างๆ

มีผู้กล่าวไว้ว่า “ถ้าฉันทำได้ดีเพียงครึ่งหนึ่งของหัวหน้างานแบบที่ฉันได้เรียนรู้มานี้ ฉันคงจะเป็นพนักงานที่ดีกว่าเดิมได้แน่นอน” ดังนั้น ทุกอย่างจึงขึ้นอยู่กับตัวของท่านเอง

*****

**ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน**

ด้วยกรมวิชาการได้จัดทำหนังสือแปล เรื่อง คู่มือหัวหน้างาน : คู่มือ
ครูวิชาธุรกิจ ซึ่งแปลจากหนังสือภาษาอังกฤษ ชื่อ In Charge ของ
Gordon P. Rabey เพื่อใช้เป็นหนังสือคู่มือสำหรับครูในวิชาธุรกิจ
ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้
หนังสือนี้ในโรงเรียนได้

ประกาศ ณ วันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2541

(นายอ่ำรุ่ง จันทวานิช)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คณะกรรมการจัดทำหนังสือแปลสาขาธุรกิจ

1. นางสาวอินทิรา ช่างสุวนิช	ประธาน
2. นางปรีชา วอนขอพร	กรรมการ
3. นายสาครดิษฐ์ จันทโนทก	กรรมการ
4. นายไกรยุทธ อีรตยานันท์	กรรมการ
5. นางสาวจินดา ชันทอง	กรรมการ
6. นางสาวบุษิณี เปี่ยมสมบูรณ์	กรรมการ
7. นางศรีอรุณ เรศานนท์	กรรมการ
8. นางบุบผา กฤษณามระ	กรรมการ
9. นายก้องเกียรติ โอภาสวงการ	กรรมการ
10. นางสาวชลธิชา สาครินทร์	กรรมการ
11. นางพยอม วงศ์สารศรี	กรรมการ
12. นางสาวเพ็ญจันทร์ ธนาวิภาส	กรรมการและเลขานุการ

ผู้แปล

นางธีรจิต บุรุษพัฒน์

ผู้ตรวจ

นางบุบผา กฤษณามระ

บรรณาธิการที่ปรึกษา

นางสาวจินตนา ไบกาซูยี

บรรณาธิการและจัดรูปเล่ม

นางสาวเพ็ญจันทร์ ธนาวิภาส

ออกแบบปก

นางพรรณมณี ชูเขาวน

นายสฤษดิ์ สิงห์ลำพอง

